

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM
PRE ŽIAKOV S MENTÁLNYM POSTIHNUTÍM
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE**

„Pomôž mi, aby som to dokázal sám“

**Učebné osnovy pre deviaty ročník A, B
a C variantu**

*PaedDr. Júlia Mankovičová
riaditeľka školy*

UČEBNÉ OSNOVY PRE 9. ROČNÍK – VARIANT A

Slovenský jazyk a literatúra pre 9 ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra. Žiak získava prostredníctvom slovenského jazyka a literatúry rozvoj komunikačných schopností v materinskom jazyku, osvojenie si správneho pravopisu a gramatiky v ústnej i písomnej podobe a získanie čitateľských zručností. Vyučovanie literárnej výchovy smeruje k nadobudnutiu vzťahu k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu žiakov k literatúre a k ďalším druhom umenia.

2.Ciele:

- Naučiť žiakov zrozumiteľne sa vyjadrovať ústnou a písomnou formou spisovného jazyka, upevniť u nich návyky čítania, vypestovať kladný vzťah k literatúre, záujem o divadlo, film, vysielanie rozhlasu a televízie,
- docvičovať a utvrdzovať zručnosť správne písať „i“ a „y“ po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach a vo vybraných slovách,
- precvičiť si pravopis podstatných a prídavných mien,
- upevniť si pravopis slovík, najmä v minulom čase a v rozkazovacom spôsobe,
- osvojiť si ústne a písomné vykanie,
- učiť sa vyplňať úradne tlačivá,
- cvičiť v kompozícii a štylizácii,
- osvojiť si ústne i písomné formy spoločenského styku.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa bude realizovať na hodinách slovenského jazyka a literatúry 5 hodín týždenne, 78 hodín jazyková komunikácia, 39 hodín komunikácia a sloh, 78 hodín čítanie a literatúra, spolu 195 hodín ročne. Na hodinách žiaci precvičujú správanie sa v praktických životných situáciách: na pošte, v reštaurácii, v obchode, na návšteve, u lekára, v cudzom meste, v holičstve a kaderníctve. Učia sa napísať oznam, jednoduchú správu, SMS správu. Ústne a písomne si precvičujú opis predmetu a pracovného postupu, upevňujú formy spoločenského styku. Prečítaný text reprodukovujú podľa otázok učiteľa a podľa osnovy. Pri výbere ukážok z literárnych diel učiteľ oboznamuje žiakov aj s dielami súčasných mladých autorov.

4. Obsah vzdelávania

JAZYKOVÁ KOMUNIKÁCIA

Zvuková, významová, tvarová rovina jazyka a pravopis:

Predložky

Písanie predložiek.

Predložky a pádové otázky.

Podstatné mená

Určovanie podstatných mien.

Pravopis životných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis neživotných podstatných mien mužského rodu.

Pravopis podstatných mien ženského rodu.

Pravopis podstatných mien stredného rodu.

Prídavné mená

Stupňovanie prídavných mien.

Pravopis vlastnostných prídavných mien.

Privlastňovacie prídavné mená.

Zámená.

Používanie osobných zámen.

Slovesá

Slovesá v prítomnom, minulom a budúcom čase.

Zámená

Písanie osobných zámen, tykanie, vykanie.

Číslovky

Základné číslovky a radové číslovky.

Skladba

Jednoduchá veta a zložená veta.

KOMUNIKÁCIA A SLOH

Štylizácia a kompozícia:

Zostavenie jednoduchej osnovy jazykového prejavu.

Výcvik v súvislých jazykových prejavoch:

Rozprávanie

Ústne alebo písomné rozprávanie podľa vopred pripravenej osnovy, podľa prečítaného textu, podľa série obrázkov.

Opis

Opis (ústne a písomne) - opis osoby, predmetu, pracovného postupu.

Formy spoločenského styku

Oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, privítanie návštevy a rozlúčenie sa, požiadanie o informáciu, podanie informácie, telefonický rozhovor, pozdrav, blahoželenie, prejavenie sústrasti, list.

Praktické písomnosti

Podací lístok, poštová poukážka, poštová sprievodka na balík, žiadanka, dotazník, prihláška na pobyt, životopis, oznámenie, pozvánka, objednávka a iné.

ČÍTANIE A LITERATÚRA

Technika čítania

Výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovanie čitateľských zručností na primerane náročných a umeleckých textoch, orientácia v prečítanom texte a reprodukovanie jeho obsahu.

Literárna výchova

Vzbudzovanie záujmu o mimoškolské čítanie kníh, časopisov, novín, o sledovanie vhodných programov rozhlasu a televízie, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Vyjadrovanie vlastných citových zážitkov zrozumiteľným spôsobom.

Odporúčaná literatúra:

Poézia: napr. výber z poézie M. Rúfusa, V. Reisela, J. Navrátila, J. Bottu, S. Chalúpku, J. Kostru, A. Plávku, J. Smreka, a iných.

Poviedky a romány zo života detí: napr. E. Kästner: Lujza a Lotka; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von der Grün: Krokodíli z predmestia; N. Tánska: S dievčiskom sa nehráme; B. Němcová: Babička; H. Zelinová : Jakubko; A. Reiner: Dedko, babka a ja; a iných. Dobrodružné poviedky a romány: napr. R. Mórica: Rozprávky z lesa, Volanie divočiny; D. Defoe: Robinson Crusoe; E. Kästner: Emil a detektívi; Dan Clark: Slepacia polievka pre dušu; a iných.

Báje, balady, povesti a historická próza: napr. od autorov S.Chalúpku, J. Bottu, J. Poliaka, M. J. Husku, M. Ďuríčkovej, M. Ferku, R. Morica, J. Štiavnického a iných.

Náučná literatúra: napr. od autorov M. Labudu, M. Šurinovej, L. Švihrana, J. Galatu, E. Majzlanovej, B. Šárku, I. Čajdu, A. Lanngleya, S. Parkera a iných.

Divadlo, rozhlas, film a televízia v živote človeka: oboznámenie žiakov s dramatickými dielami slovenských a zahraničných autorov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie	15
Jazyková komunikácia	71
Komunikácia a sloh	38
Čítanie a literatúra	71

Matematika pre 9. ročník variant A

1. Charakteristika predmetu Matematika. Žiak s ľahkým mentálnym postihnutím si prostredníctvom matematiky upevňuje základné vedomosti, zručnosti, návyky a získava nové matematické vedomosti tak, aby ich v rozsahu svojich individuálnych schopností a možností dokázal v živote prirodzene využiť.

2. Ciele:

- Utvrdiť algoritmus písomného delenia jednociferným deliteľom so zvyškom a vedieť ho používať,
- utvrdiť algoritmus písomného delenia dvojciferným deliteľom písomne alebo pomocou kalkulačky,
- vedieť využívať spôsoby kontroly správnosti výpočtu súčtu alebo rozdielu,
- vedieť vypočítať 1%, rozlíšiť, pomenovať a vypočítať základ, počet percent a hodnotu príslušnú k počtu percent,
- pochopiť význam pojmu objem,
- poznať používané jednotky objemu a vedieť ich navzájom premieňať,
- osvojiť si postup výpočtu objemu kvádra a kocky,
- poznať sieť kvádra a kocky, rozvíjať priestorovú predstavivosť žiakov,
- naučiť žiakov získané vedomosti aplikovať v praxi.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 5 hodín týždenne (4 hodiny aritmetiky a 1 hodina geometrie), spolu 156 hodín aritmetiky a 39 hodín geometrie. Na získanie počtových návykov využívame aktivizujúce vyučovacie metódy. V prvom polroku sa venujeme utvrdeniu učiva osvojovanom v ôsmom ročníku. Žiakov učíme pracovať samostatne, vo dvojiciach, pri kontrole výsledkov svojej práce a práce spolužiakov využívame kalkulačky, osobné počítače. Pri rozvíjaní vedomostí z geometrických výpočtov kladieme dôraz na úlohy z praxe a na použitie jednotiek medzinárodnej sústavy. V druhom polroku sa zameriavame najmä na aplikáciu poznatkov v praktickom živote a v súvislosti s profesionálnou prípravou.

4. Obsah vzdelávania:

ARITMETIKA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8. ročníka

Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99.

Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou kalkulačky.

Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky.

Zlomky.

Desatinné čísla: čítanie, odčítanie, násobenie a delenie desatinných čísel.

Percento

Pojem percento, čítanie a písanie percent.

Pojem celok, základ, 100%.

Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky.

Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe.

Istina, úrok, úroková miera

Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku – informatívne.

Osobný účet - bežný účet

Osobný účet – bežný účet, jeho význam a použitie. Platobná karta.

Prehĺbenie poznatkov z matematiky so zameraním na prax a profesionálnu prípravu

Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe.

GEOMETRIA

Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8. ročníka

Uhly.

Obvody a obsahy rovinných obrazcov.

Geometrické telesá všeobecne

Kocka, sieť a povrch kocky.

Kváder, sieť a povrch kvádra.

Objemy telies všeobecne

Jednotky objemu.

Objem kocky a kvádra. Riešenie úloh z praxe.

5.Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie a prehĺbenie učiva z 8. roč. Písomné násobenie prirodzených čísel číslami 1 až 99	12
Písomné delenie prirodzených čísel jednocifernými deliteľmi aj pomocou Prehĺbenie poznatkov z matematiky so kalkulačky	8
Písomné delenie prirodzených čísel dvojcifernými deliteľmi pomocou kalkulačky	12
Zlomky.	4
Desatinné čísla	44
Percento	4
Pojem celok, základ, 100%.	4
Výpočet percentovej časti, celku, počtu percent aj s využitím kalkulačky	12
Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe	4
Istina, úrok, úroková miera, daň z úroku	4
Osobný účet – bežný účet. Platobná karta	4
Zhrnutie učiva	24
Riešenie slovných úloh a príkladov z praxe	20
Opakovanie a prehĺbenie učiva z geometrie 8. ročníka	15
Geometrické telesá všeobecne	7
Objemy telies všeobecne	10
Opakovanie učiva z geometrie	7

Informatika pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Informatika. Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Vedie k presnému

vyjadrovaniu myšlienok a postupov a ich zaznamenaniu vo formálnych zápisoch, ktoré slúžia

ako všeobecný prostriedok komunikácie. V rámci vyhľadávania informácií na Internete sa žiaci učia vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára).

Učíme žiakov vytvárať jednoduchú tabuľku v textovom editore, orientovať sa v nej a upravovať ju. Poučíme ich o výhodách a rizikách internetového obchodu. Učíme ich využívať možnosti IKT pri riešení projektových úloh a ich prezentácii. Vyučujúci vyčlení určitý čas aj na projektovú prácu, ktorá by mala využívať medzipredmetové vzťahy.

2. Cieľ:

- Vedieť zmysluplne narábať s IK-technikou a multimediálnou informáciou,
- vedieť vyhľadať praktické informácie (napríklad vhodný dopravný spoj, predpoveď počasia na daný deň, recept na prípravu jednoduchého jedla, ordinačné hodiny svojho lekára).
- viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník používaných pri práci s údajmi a toku informácií v počítačových systémoch,
- zoznámiť sa s počítačom a možnosťami jeho využitia v každodennom živote,
- získať základné zručnosti v používaní počítača primerane individuálnym schopnostiam žiaka s mentálnym postihnutím.
- vedieť samostatne pracovať s jednotlivými nástrojmi v grafickom editore,
- rozšíriť zručnosti v práci s textom, vedieť používať nástroje na úpravu textov,
- naučiť sa pracovať s tabuľkou v MS Word s MS PowerPoint,
- rozvíjať schopnosť kooperácie a komunikácie,
- pochopiť základné autorské práva,
- vedieť prezentovať výsledky svojej práce.

3. Proces vyučovania predmetu Informatická výchova Informatika sa bude realizovať na hodinách predmetu Informatická výchova, 1 hodina týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov).

4. Obsah vzdelávania

Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

Informácie okolo nás

Prehrávanie, ukladanie zvukového záznamu.

Tvorba jednoduchých animácií.

Rozširovanie zručnosti v práci s textom.

Kombinácia textu a obrázka.

Vkladanie obrázka do textu cez schránku.

MS Word – vkladanie a formátovanie jednoduchej tabuľky

Ukladanie informácií do súborov (text, obrázkov, zvuk).

Základné autorské práva pri kopírovaní textu, obrázkov, hier.

Počítačové didaktické hry.

Práca s prezentačným programom MS PowerPoint.

Komunikácia prostredníctvom IKT

e – mail, poštový program, e-mailová adresa, adresár

Samostatné posielanie a prijímanie jednoduchých listov. Tvorba a využitie adresára.

Posielanie príloh, hromadné odosielanie správ.

Bezpečné a etické správanie v e-mailovej komunikácii, ochrana osobných údajov.

Komunikácia v reálnom čase (chat, skype).

www, webový prehliadač, webová stránka, odkaz, vyhľadávanie

Vyhľadávanie informácií v elektronickej encyklopédii.

Výber vhodnej informácie, práca s kľúčovým slovom, spracovanie informácie z Internetu.

On-line hry, zásady správania sa na portáloch.

Školské portály.

Postupy, riešenie problémov

Skladanie podľa návodov.

Riešenie jednoduchých algoritmov v detskom programovacom prostredí.

Samostatné ovládanie výučbového softvéru.

Používanie vyučovacích programov pre žiakov, ktoré rozvíjajú logické myslenie.

Princípy fungovania IKT

Skener

Skenovanie textu, obrázka a ich ukladanie, upevňovanie zručností.

CD mechanika

Ovládanie CD mechaniky, spustenie CD, DVD, USB – upevňovanie zručnosti.

Ukladanie informácií na rôzne médiá, porovnávanie ich kapacity.

Informačná spoločnosť

Informačné technológie v škole

Využívanie rôznych typov edukačných programov pre rôzne predmety.

Bezpečnosť počítača – prečo a pred kým treba chrániť počítač.

Práca s digitálnym fotoaparátom.

Voľný čas a IKT

Počítačové hry, hudba, filmy.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Informácie okolo nás	10
Komunikácia prostredníctvom IKT	10
Postupy, riešenia problémov	4
Princípy fungovania IKT	6
Informačná spoločnosť	9

Fyzika pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Fyzika. Učivo fyziky je zamerané na objasnenie základných pojmov a javov z odboru fyziky.- magnetizmus a elektrická energia. Učia sa fyzikálne javy pozorovať, opísať, odmerať hodnoty fyzikálnych veličín a meranie vyhodnotiť. Osvojujú si zavedenú terminológiu a symboliku, základné vzťahy medzi fyzikou, matematikou a ostatnými prírodnými vedami. Žiaci pripravujú podmienky pre pokusy a vykonávajú také činnosti, ktoré využívajú v praktickom živote. Učia sa spolupracovať, dorozumievať sa pri práci a spoločne niesť zodpovednosť za jej výsledok. Získané vedomosti a zručnosti, ktoré žiak získava individuálnym prístupom majú pomôcť orientovať sa v bežnom živote a riešiť najnutnejšie problémy a úlohy v praktickom živote v závislosti od individuálnych možností. Je prípravou na integráciu žiakov do spoločnosti s ohľadom na ich mentálnu úroveň.

2. Ciele:

- Vedieť experimentálne overiť magnetické vlastnosti magnetov,
- vedieť experimentom dokázať jav elektrizovania telies,
- vedieť zostaviť elektrický obvod so žiarovkou,
- vedieť triediť vybrané pevné telesá na elektrické vodiče a izolanty,
- vedieť bezpečnostné pravidlá pri práci s elektrickými spotrebičmi,
- vedieť odmerať veľkosť prúdu a napätia v elektrickom obvode,
- vedieť opísať premenu energie na vybraných prírodných javoch,
- vedieť vymenovať dnes využívané prírodné zdroje energie a opísať spôsob ich využitia.

3. Proces vyučovania predmetu fyzika sa bude realizovať na hodinách fyziky 1 hodinu týždenne, spolu 39 hodín ročne.

Žiaci sa učia určovať póly a vlastnosti magnetu, určujú svetové strany podľa kompasu. Poznávajú praktické využitie elektromagnetu.

V manuálnych činnostiach zostavujú elektrický obvod, zapájajú elektrický obvod, zapájajú elektrický zvonček do elektrického obvodu, v praktických činnostiach používajú voltmeter a ampérmeter, zapisujú si namerané hodnoty.

Precvičujú si manuálne činnosti ako výmena žiarovky, zapojenie elektrického spotrebiča, výmena monočlánku.

4. Obsah vzdelávania:

Magnetické a elektrické javy. Elektrická energia.

Magnet a jeho vlastnosti. Magnetické póly zeme. Kompas.

Elektrické vlastnosti látok. Blesk.

Elektrický obvod a jeho časti: elektrický článok, batéria elektrických článkov, žiarovka, spínač, spojovacie vodiče.

Elektrické vodiče a izolanty.

Vedenie elektrického prúdu v kvapalinách.

Sériové a paralelné zapojenie žiaroviek.

Meranie veľkosti elektrického prúdu ampérmetrom. Jednotka veľkosti elektrického prúdu 1A.

Meranie veľkosti elektrického napätia. Jednotka napätia 1V.

Elektromagnet. Elektrický zvonček. Elektrické spotrebiče v domácnosti.

Pravidlá bezpečnosti pri zaobchádzaní s elektrickými zariadeniami.

Premena energie elektrického prúdu.

Energia v prírode a v technike.

Energia v prírode

Slnko ako zdroj energie. Jednotka energie. Potrava ako zdroj energie.

Vznik fosílnych palív.

Energia, ktorú nevieme využiť – elektrický výboj pri búrke, sopečná činnosť, zemetrasenie.

Energia v technike

Tradičné zdroje energie: využívanie fosílnych palív; tepelné, vodné a jadrové elektrárne. Netradičné zdroje energie; využitie slnečnej energie, geotermálnej energie a energie vetra.

Zákon zachovania energie.

Spotreba a racionálne hospodárenie s energiou.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Magnetické javy	4
Elektrické javy	10
Merania a pravidlá bezpečnosti	10
Energia v prírode	6
Energia v technike	6
Opakovanie	3

Chémia pre 9.ročník A variant

1. Charakteristika predmetu chémie. Vyučovací predmet chémie podáva žiakom základné vedomosti o niektorých prvkoch, zlúčeninách a chemických reakciách s dôrazom na ich praktické využitie. Žiaci získavajú elementárne poznatky o chemických prvkoch a vybraných okruhoch anorganických a organických látok, o ich význame a použití v každodennom živote. Žiaci si osvojujú základné činnosti súvisiace s pozorovaním a pokusom a pritom si osvojujú pravidlá bezpečnej práce.

2. Ciele:

- Spoznávať vybraný okruh anorganických a organických látok, ich význam a využitie v každodennom živote,
- oboznámiť sa so zložením a vlastnosťami niektorých chemických látok,
- chápať horenie ako chemickú reakciu,
- vedieť uviesť na praktických príkladoch spôsoby oddeľovania zložiek zmesí,
- vedieť dodržiavať zásady bezpečnej práce s kyselinami a hydroxidmi,
- uvedomovať si nebezpečenstvo výbuchu pri unikaní plyných palív v uzavretom priestore,
- oboznámiť sa so základnými zdravotnými a environmentálnymi dôsledkami pôsobenia chémie v živote človeka.

3. Proces vyučovania predmetu Chémia sa bude realizovať na hodinách predmetu Chémia, 1 hodina týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Učíme žiakov poznávať symboly (výstražné značky) na nálepkách látok, ktoré poškodzujú zdravie, napríklad: jedy, žieraviny, horľaviny, výbušniny. Významných prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú (žiacke aj demonštračné) chemické pokusy a laboratórne práce. Žiakov učíme využívať poznatky z chémie pri činnostiach v bežnom živote.

4. Obsah vzdelávania:

Úvod do chémie

Chemické laboratórium

Vlastnosti látok

Skupenstvá látok

Zloženie a štruktúra látok

Zmesi

Oddeľovanie zložiek zmesí

Chemické prvky

Kovy (železo, hliník, meď, zinok, zlato, striebro). Korózia kovov

Nekovy (kyslík, dusík, vodík, uhlík, síra)

Voda a vzduch

Chemické zloženie vody, úprava povrchovej vody, čistenie odpadovej vody

Chemické zloženie vzduchu, znečisťovanie vzduchu

Ochrana čistoty vody a vzduchu

Anorganické zlúčeniny

Oxidy – vznik, význam a použitie

Kyseliny – vlastnosti, použitie

Hydroxidy – vlastnosti , použitie

Soli – vznik solí, použitie. Soli ako priemyselné hnojivá

Stavebné spojivá. Keramický a sklársky priemysel

Organické zlúčeniny

Organické látky. Hlavné skupiny organických zlúčenín

- uhľovodíky (zemný plyn, metán, propán, bután)
- deriváty uhľovodíkov (alkoholy, organické kyseliny)
- ropa: vlastnosti, ťažba, spracovanie. Plasty
- bezpečnosť pri práci s ropnými produktmi
- prírodné látky (cukry, tuky, bielkoviny)

5. Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín
Úvod do chémie	3
Chemické prvky	3
Voda a vzduch	6
Anorganické zlúčeniny	12
Organické zlúčeniny	15

Biológia pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu biológia: V predmete Biológia sa žiaci oboznamujú s vývojom zemskej kôry a života na nej, so stavbou Zeme, s najdôležitejšími minerálmi a horninami na Slovensku, s ochranou prírody. Pri ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci spoznávajú ochranu prírodu cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učia sa pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu sa učia pochopiť recykláciu materiálov. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú vychádzky a exkurzie zamerané na životné prostredie. Získané vedomosti majú pomôcť žiakom v ich osobnom živote a pri integrácii do spoločnosti s ohľadom na ich mentálnu úroveň.

2. Ciele:

- Získať základné poznatky o stavbe Zeme, vývoji života na Zemi a vývoji človeka,
- poznať najdôležitejšie minerály a horniny Slovenska a ich využitie,
- poznať spôsoby ťažby minerálov a hornín,
- poznať typy pôdy a spôsoby ochrany pôdy,
- poznať chránené krajinné oblasti, národné parky, prírodné rezervácie na Slovensku a vo svojom regióne,
- vedieť, aké činnosti človeka poškodzujú životné prostredie,
- pochopiť dôsledky znečisťovania životného prostredia a možnosti jeho ochrany,
- učiť žiakov využívať poznatky z biológie v osobnom živote žiaka.

3. Proces vyučovania: predmetu Biológia sa bude realizovať na hodinách predmetu Biológia, 1 hodina týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Pri učive o ťažbe a využití nerastných surovín vychádzame predovšetkým z podmienok svojho regiónu. Žiaci majú poznávať ochranu prírody cez svoj región (chránenú krajinnú oblasť, národný park, prírodnú rezerváciu, prírodnú pamiatku). Učíme ich pochopiť význam starostlivosti o čistotu ovzdušia, pôdy, vody, ochranu rastlín a živočíchov. Prostredníctvom triedenia odpadu ich učíme pochopiť recykláciu materiálov.

4. Obsah vzdelávania:

Vzájomná závislosť živej a neživej prírody

Vznik a vývoj Zeme

Stavba Zeme

Dejiny zemskej kôry

Základné stavebné jednotky zemskej kôry

Minerály a horniny, ich vznik

Geologické procesy vnútorné a vonkajšie geologické procesy

Premena a premenné hodnoty

Ťažba minerálov a hornín

Pôda

Vznik pôdy

Zloženie pôdy

Druhy a význam pôdy

Životné prostredie človeka

Znečisťovanie životného prostredia

Ochrana prírody, chránené územia

Ochrana rastlín a živočíchov

5. Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín
Vzájomná závislosť živej a neživej prírody	3
Vznik a vývoj Zeme	5
Základné stavebné jednotky zemskej kôry	7
Geologické procesy	10
Pôda	6
Životné prostredie človeka	8

Dejepis pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu dejepis. Cieľom vyučovacieho predmetu dejepisu je vytvárať a formovať historické vedomie žiakov, na základe ktorého by boli schopní pochopiť minulosť a prítomnosť krajiny, v ktorej žijú, vytvoriť elementárne predstavy z histórie a poznať najdôležitejšie obdobia našich národných dejín.

2. Ciele:

- Za pomoci učiteľa odhaľovať pozitívne a negatívne príklady v histórii,
- vedieť porovnať súčasnosť so situáciou v minulosti,
- učiť žiakov pochopiť, aké hodnoty nám zanechali minulé generácie,
- vedieť sa spoľahlivo orientovať na časovej priamke,
- vedieť samostatne pracovať s pracovným zošitom.

3. Proces vyučovania predmetu dejepis sa bude realizovať na hodinách dejepisu 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne. Pri vyučovaní dejepisu uplatňujeme princípy názornosti a konkrétnosti, rozvíjania jedinečnosti pojmov, obrazov a predstáv, rozprávania udalostí a dejov. Pri prezentovaní národných a svetových dejín učíme žiakov aktívne využívať okrem učebnice a pracovného zošitu aj čítanky, primeranú populárno-vedeckú literatúru, historické mapy, obrázky, filmy a pracovné materiály pripravené učiteľom. Odporúčame zaradiť návštevu múzeí, realizovať exkurzie v regionálnych dejinách.

4. Obsah vzdelávania:

Pravek

Vznik a vývoj človeka

Starovek

Riečne civilizácie, Staroveké Grécko a Rím

Na úsvite našich národných dejín

Najstaršie národy na území Slovenska

Kresťanský letopočet

Príchod Slovanov

Veľkomoravská ríša, kultúra Veľkomoravskej ríše

Slovensko súčasťou uhorského štátu

Vpád Tatárov

Matúš Čák Trenčiansky

Husitské hnutie

Matej Korvín

Kultúra v stredoveku

Turecké nebezpečenstvo

Obdobie humanizmu a renesancie

Bitka pri Moháči

Turecké nájazdy do Uhorska

17. storočie – katolíci a nekatolíci

18. storočie – storočie rozumu

Slovenské národné obrozenie

Revolučný rok 1848

Postavenie Slovákov v Rakúsko-Uhorsku

Novovek

Prvá svetová vojna

Vznik Československa

Vznik fašizmu

Druhá svetová vojna

Slovensko v období druhej svetovej vojny

Koniec druhej svetovej vojny

Povojnové obdobie a súčasnosť

5.Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pravek	2
Starovek	3
Na úsvite našich národných dejín	2
Kresťanský letopočet	11
Turecké nebezpečenstvo	7
Slovenské národné obrozenie	4
Novovek	10

Geografia pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Geografia. Vyučovací predmet geografia podáva žiakom základné poznatky o Slovenskej republike, jej prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. Významným prvkom vo výchovno-vzdelávacom procese sú vychádzky a exkurzie zamerané na regionálnu geografiu. Získané vedomosti majú pomôcť žiakom v osobnom živote.

2. Ciele:

- Utvrdiť základné poznatky o vzniku a vývoji Zeme,
- utvrdiť základné poznatky o jednotlivých svetadieloch,
- utvrdiť základné informácie o Európe,
- poznať základné informácie o jednotlivých krajoch Slovenska a krajských mestách,
- vedieť spoľahlivo pracovať s fyzikálnou a politickou mapou.

3. Proces vyučovania predmetu geografia sa bude realizovať na hodinách geografie 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne. Na hodinách sa snažíme využívať čo najčastejšie činnostné zložky učiva, najmä čítanie z mapy, využitie primeranej doplnkovej literatúry, informačno-komunikačné technológie. Touto činnosťou si žiaci obohacujú vedomosti o prírodných podmienkach, pamätihodnostiach, turistických zaujímavostiach, priemysle a poľnohospodárstve v jednotlivých regiónoch. V závere školského roka sa zameriavame na regionálnu geografiu, ktorú je možné spojiť aj s vychádzkami a exkurziami.

4. Obsah vzdelávania:

I. Vznik a vývoj Zeme

II. Svetadiely

Afrika, Ázia, Amerika, Austrália, Antarktída, Európa

III. Slovenská republika

Poloha, rozloha, povrch, podnebie, vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo, chránené územia, obyvateľstvo, poľnohospodárstvo, nerastné bohatstvo, priemysel, doprava.

Bratislava – hlavné mesto Slovenska

Bratislavský kraj

Trnavský kraj

Nitriansky kraj

Trenčiansky kraj

Žilinský kraj

Banskobystrický kraj

Košický kraj

Prešovský kraj

IV. Región, v ktorom žijem

5.Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Vznik a vývoj Zeme	4
Svetadiely	6
Slovenská republika	19
Región, v ktorom žijem	10

Občianska náuka pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu občianska náuka. Občianska náuka cieľavedome ovplyvňuje poznanie a konanie žiakov v duchu humanity, morálky a demokracie. Vytvára pozitívny vzťah k práci a jej výsledkom, vedie žiakov k zodpovednosti k sebe, svojim blízkym a celej spoločnosti. Obsah vyučovacieho predmetu je založený na spájaní teoretických poznatkov so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov. Občianska náuka prináša žiakom právne a ekonomické informácie.

2. Ciele:

- Poznať štátne symboly Slovenskej republiky,
- oboznámiť sa so spôsobom voľby prezidenta Slovenskej republiky,
- poznať podmienky aktívneho a pasívneho volebného práva,
- poznať rozdiel medzi parlamentnými a komunálnymi voľbami,
- viesť žiakov k uvedomovaniu si práv a povinností občanov,
- získať základné vedomosti o ekonomickom fungovaní spoločnosti,
- získať základné vedomosti o Zákonníku práce.

3. Proces vyučovania predmetu občianska náuka sa bude realizovať na hodinách občianskej náuky 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne. Vyučovanie realizujeme v konkrétnych situáciách tak, aby bol obsah učiva blízky chápaniu mentálne postihnutých žiakov. Žiaci si osvojujú podmienky práva voliť a byť volený. Vedíme ich k tomu, aby poznali význam základných dokladov občana. Oboznamujeme žiakov so záujmovými organizáciami v mieste ich bydliska.

4. Obsah vzdelávania:

Slovenská republika

Štátne symboly.

Prezident Slovenskej republiky.

Vláda Slovenskej republiky.

Národná rada Slovenskej republiky.

Voľby a volebné právo (voľba prezidenta, poslancov NR SR, poslancov do miestnych a regionálnych zastupiteľských orgánov).

Základné práva a povinnosti občanov.

Slovenská republika – demokratický štát.

Slovenské hospodárstvo

Trhové hospodárstvo.

Vlastníctvo v demokratickej spoločnosti.

Poctivá práca občanov.

Peniaze a ich vznik.

Peňažné ústavy v trhovej ekonomike.

Rodinný a štátny rozpočet.

Podnikanie.

Sociálna politika štátu.

Čo by mal občan vedieť

Doklady občana.

Zmenená pracovná schopnosť.

Úrady štátnej správy.

Zákonník práce.

Medziľudské vzťahy na pracovisku.

Pracovné problémy a prekážky v práci.

Choroba, liečebný poriadok, nemocenské dávky .
Záujmové organizácie.
Odborová organizácia.
Poistenie a sporenie.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Slovenská republika	13
Slovenské hospodárstvo	12
Čo by mal občan vedieť	14

Etická výchova pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova. Etická výchova pomáha vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, úctu k človeku a k prírode, spoluprácu, prosociálnosť a národné hodnoty. Etická výchova pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku a medzi spoločenskými skupinami. Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Tematické celky prispôbime rozumovým schopnostiam žiakov.

2. Ciele:

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikáciu na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci individuálnych schopností,
- oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
- učiť sa preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a šíriť ho.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne. Zameriavame sa na utvrdenie niektorých hodnôt, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Tematický celok Radosť a optimizmus - zameriame na skúsenosti pozitívneho myslenia v období dospievania žiakov. Zaradíme aj námety podľa záujmu, potreby žiakov, resp. výberu učiteľa zamerané na obdobie dospievania.

4. Obsah vzdelávania:

I. Prehĺbenie povedomia vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti vôbec

- Objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov,
- dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby,
- ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

- Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov,
- asertivita, orientovaná na prosociálnosť- požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

- Povedomie vlastnej hodnoty,
- skromnosť, nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach,
- dobroprajnosť – dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi,
- cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť,
- čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom,
- kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych,

- veselosť,
- sebaovládanie,
- ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

- Fajčenie, alkohol, omamné látky,
- konzumný a nezodpovedný sex,
- hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie,
- sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

- Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne),
- kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov,
- televízna pseudorealita a jej hodnotenie; výchova kritického diváka,
- možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

- Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt,
- radosť ako výsledok vynaloženia námahy pri dosahovaní cieľa,
- radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie,
- radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu vo svojom okolí),
- pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Dôstojnosť a hodnota ľudskej bytosti	5
Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí	6
Zdravý životný štýl	11
Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život	7
Masmediálne vplyvy	5
Radosť a optimizmus	5

Náboženská výchova 9. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Ciele:

- Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem.
- Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.
- Na modelovej situácii vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť.
- Vnímať potrebu zodpovednosti vo svojom živote.
- Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.
- Na modelových situáciách vysvetliť potrebu životných vzorov - rozvíjať schopnosť sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa.
- Jednoduchým spôsobom vysvetliť dôvody náboženskej viery. Pomocou obrazovej predlohy reprodukovať apoštolské vyznanie viery.
- Prijímať skutočnosť religiozity človeka ako prejav túžby po presahu samého seba.
- Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu.
- Oceníť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske.
- Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov.
- Na základe posolstva biblického textu vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka.
- Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Oceníť vzájomnú spoluprácu.
- Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi.
- Vnímať prirodzenú potrebu stotožniť sa s určitým vzhlľadom, konaním, názormi alebo životným štýlom.
- Vytvárať priestor pre ponuku životného vzoru – Ježiša Krista - vnímať Boha ako toho, kto ho miluje a prijíma takého, aký je prijímať svoj život ako pozvanie k zodpovednosti.
- Vnímať vieru v Boha ako zodpovednosť voči sebe, voči iným, voči ľuďom celého sveta.

- Uvedomovať, že k naozajstnej láske patrí zodpovednosť a starostlivosť o život a rast toho, koho milujeme.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania:

Zodpovednosť

- Zodpovednosť.
- Život – pozvanie k zodpovednosti (modelová situácia).

Zodpovednosť za seba

- Sebaocenenie a seba prijatie.
- Potreba životných vzorov.
- Konfrontovanie imitácie mediálnych vzorov s reálnymi vzormi.
- Ponuka vzorov: biblické vzory – biblické postavy, kresťanské vzory – vzory svätcov.

Zodpovednosť za svoju vieru

- Prečo veriť? (dôvody viery)
- Vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru.
- Kresťanská zrelosť (sviatostný život).

Zodpovednosť za druhých ľudí.

- Formy lásky (priateľstvo a láska)
- Potreba lásky (láska človeka k človeku a láska človeka k Bohu).

Zodpovednosť človeka za svet.

- Ekológia a zodpovednosť – Gn 1,28-29 (globálne problémy)
- Kresťan v spoločnosti (angažovanosť v meste, farnosti, škole)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zodpovednosť	4
Zodpovednosť za seba	12
Zodpovednosť za svoju vieru	6
Zodpovednosť za druhých ľudí	7
Zodpovednosť človeka za svet	10

Pracovné vyučovanie pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie. Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky vytváraním pracovných zručností a spolupôsobí na zvýšenie ich rozumovej úrovne. Žiaci v tomto predmete získavajú vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane elementárnych technických a výrobných poznatkov. Pracovné vyučovanie vytvára u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti. V pracovnom vyučovaní získavajú žiaci základné vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

2. Cieľ:

- Upevňovať zručnosti získané v nižších,
- uplatňovať tvorivosť a vlastné nápady,
- vytvárať postoje k hodnotám vo vzťahu k práci človeka,
- zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál,
- poznať pravidlá bezpečnosti práce a schopnosť poskytnúť pomoc pri úraze,
- upevniť a prehĺbovať získané zručnosti a vedomosti o základných druhoch dreva,
- vedieť pracovať s profilovým materiálom,
- zdokonaľiť sa v pracovných zručnostiach s plastmi,
- naučiť sa pracovať s kuchárskou knihou a receptom,
- vedieť pripraviť jedlá z ovocia a zeleniny,
- naučiť žiakov racionálne používať mechanizačné prostriedky v domácnosti, poznať zásady bezpečnej práce a ich bežnej údržby,
- oboznámiť sa so základmi starostlivosti o dieťa, chorých a starých ľudí,
- osvojiť si zásady osobnej hygieny a hygieny domácnosti,
- zdokonaľiť sa v práci s kovom a v údržbárskych prácach,
- vedieť pripraviť jednoduché zeleninové jedlo, cukrárenský výrobok, konzervovať ovocie a zeleninu,
- zdokonaľiť sa v šití všetkých ručných stehov, v pletení a háčkovaní, žehlení,
- zdokonaľiť sa v pestovateľských prácach,
- zdokonaľiť sa v základoch technického kreslenia – osová súmernosť, zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

3. Proces vyučovania predmetu pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách predmetu Pracovné vyučovanie; 6 hodín týždenne, spolu 234 hodín ročne. Budú sa upevňovať poznatky z predchádzajúcich ročníkov, rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci. Praktické činnosti uvedené v prácach v dielni sú pre chlapcov povinné v celom rozsahu, pre dievčatá sa urobí výber tak, aby bola zastúpená práca s každým materiálom. Praktické činnosti uvedené pre práce v domácnosti sú pre dievčatá povinné v celom rozsahu, pre chlapcov sa urobí výber tak, aby boli zastúpené práce pri hygiene v domácnosti, základy šitia a varenia.

Vedíme žiakov ku skvalitňovaniu práce. Praktickú činnosť zameriavame na profesijnú prípravu. Jednoduchý technický výkres žiaci zhotovujú len ku konkrétnemu výrobku. Pri príprave pokrmov poučíme žiakov o význame sacharidov pre ľudský organizmus,

o dôsledkoch nadmernej konzumácie rafinovaných cukrov a sladkostí. Vede ich k získaniu praktických skúseností pri príprave pohostenia. V rámci exkurzií podľa miestnych možností žiaci spoznávajú tradičné technológie používané v ľudových remeslách daného regiónu, výrobky ľudových remesiel a spracovanie tradičného materiálu. V rámci pestovateľských prác žiaci rozlišujú osivo a sadivo, poznajú ich kvalitatívne vlastnosti rozhodujúce pre rozmnožovanie a úrodu, rozpoznávajú vegetatívne časti rastlín vhodné na rozmnožovanie. Na hodinách je možné využívať aj iné techniky (napríklad: viazanie - macramé, frivolitkové čipky, šitá čipka, flanderská čipka, gatra, cigánske tkanice, batika, sieťovanie, krosienkovanie, tapiséria, tkanie, pletenie na stroji, aplikácia, intarzia, sútašky, reliéf, kovotepectvo, keramika, drevorezba).

4. Obsah vzdelávania:

SEBAOBSLUŽNÉ ČINNOSTI

Osobná hygiena

Intímna hygiena.

Hygiena domácnosti

Zariadenie bytu, výber bytových doplnkov, starostlivosť a spôsoby ich ošetrovania.

Veľké upratovanie, tepovanie kobercov. Čistiace prostriedky. Bezpečné zaobchádzanie s modernými prístrojmi v domácnosti.

Ustlanie postele, prevliekanie posteľnej bielizne.

Údržba odevu a bielizne: spôsoby prania, čistenie škvŕn. Žehlenie, regulácia tepla v žehličke.

PRÁCE V DIELNI

Práce s drevom

Praktické činnosti: zdokonaľovanie sa v ručnom obrábaní dreva a povrchovej úprave. Spájanie dreva kolíčkami. Práca podľa technického výkresu. Rezanie lupienkovou pílou.

Materiál a nástroje: podľa pracovných námetov

Príklady výrobkov: stojan na časopisy, debničky na kvety a iné.

Práce s kovem

Praktické činnosti: práca s profilovým materiálom – rezanie, sekanie, vŕtanie, pilovanie.

Materiál a nástroje: kov, píla na kov, pilníky, ručné vŕtačky, zveráky.

Príklady výrobkov: kladivko, uholník a iné.

Práce s plastmi

Praktické činnosti: zdokonaľovanie pracovných činností s organickým sklom a novodurcom.

Materiál a nástroje: píla na železo, ručné vŕtačky, zveráky, pilníky, brúsny papier.

Príklady výrobkov: maliarska paleta, polička, puzdro a iné. Údržbárske práce

Praktické činnosti podľa potreby pri údržbe školského nábytku, záhradného náradia a školského areálu.

Práce s rozličným materiálom

Náplň určí vyučujúci.

PRÁCE V DOMÁCNOSTI

Príprava pokrmov

Praktické činnosti: Príprava jedál podľa kuchárskej knihy, príprava receptov.

Rôzne spôsoby spracovania zeleniny a ovocia a zachovanie vitamínov.
Konzervovanie ovocia a zeleniny, príprava kompótov a lekvárov.
Príprava cukrárenských výrobkov.
Praktické využitie moderného technického vybavenia kuchyne pri príprave pokrmov.
Príklady výrobkov: zeleninové rizoto, zemiakové placky, ryžový nákyp, polievky.

Šitie

Praktické činnosti: Odievanie a móda: voľba materiálu, strihu, kombinácia farieb, odievanie pri rôznych príležitostiach.

Práca s textilom. Zdokonaľovanie sa v šití všetkých ručných stehov. Vyšívanie gombíkovej dierky.

Zhotovenie pútka obnítokovaním z látky.

Práca so strihom. Strojové šitie: šitie do kruhu, štepovanie, začisťovanie látky.

Žehlenie zložitých tvarov.

Príklady výrobkov: jednoduchá blúzka, kruhové prestieranie a iné.

Pletenie

Zdokonaľovanie techniky pletenia. Výrobok podľa vlastného výberu.

Háčkovanie

Zdokonaľovanie techniky háčkovania. Výrobok podľa vlastného výberu.

Starostlivosť o dieťa

Informácie o narodení dieťaťa.

Detská výbava. Prebaľovanie dojčťa, príprava mlieka a ďalších pokrmov pre dieťa.

Hygiena matky.

Starostlivosť o chorých a starých ľudí

Oboznámenie sa s hygienickou starostlivosťou o chorých a starých ľudí, s rôznymi spôsobmi merania telesnej teploty, s prikľadaním obkladov, s používaním liekov, so základnými lekárskymi vyšetreniami (röntgenové, sonografické, moču, krvi a iné) .

PESTOVATEĽSKÉ PRÁCE

Obsah učiva prispôbíme úrovni žiakov, regionálnym a materiálnym podmienkam školy.

Význam pestovania zeleniny pre zdravie človeka.

Pestovanie základných druhov zeleniny.

Praktické činnosti: pestovanie hrachu, cibule, fazule, koreňovej zeleniny. Príprava pôdy, siatie, plevanie, zalievanie, zber úrody. Význam pre človeka – potrava, zdroj vlákniny, vitamínov, príspevok k zdravému stravovaniu.

Zužitkovanie odpadu kompostovaním.

Praktické činnosti: separovanie kuchynského odpadu, hrabanie lístia a jeho kompostovanie, zásady kompostovania, vyberanie starého kompostu a zapracovanie do pôdy.

Biologická ochrana pestovaných plodín.

ZÁKLADY TECHNICKÉHO KRESLENIA

Učivo základov technického kreslenia aplikujeme v súlade s konkrétnym výrobkom, na ktorom žiaci pracujú.

Osová súmernosť

Praktické činnosti: využívanie osovej súmernosti v praxi (dekoratívna a ľudová tvorba), znázorňovanie s využitím osovej súmernosti.

Zhotovovanie technických náčrtov výrobkov.

Rysovanie jednoduchých technických výkresov, praktické využitie.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti	chlapci aj dievčatá 15 hodín ročne
Práce v dielni	chlapci 99 hodín ročne, 48 dievčatá hodín ročne
Pestovateľské práce	chlapci aj dievčatá 57 hodín ročne
Práce v domácnosti	chlapci 48 hodín ročne, dievčatá 99 hodín ročne
Základy technického kreslenia	chlapci aj dievčatá 15 hodín ročne

Hudobná výchova pre 9.ročník A variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova. Predmetom Hudobná výchova vedie žiakov k sústreďeniu sa na počúvanie relaxačnej hudby a jednoduchých krátkych skladieb. V rámci hudobno-pohybových činností uvoľňujeme motoriku žiakov, čím zmierňujeme napätie a navodzujeme dobrú náladu. Predmet Hudobná výchova rozvíja hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov. Podľa svojich možností a schopností plynúcich z ich postihnutia si zdokonaľujú svoj spevácky prejav. Žiaci sa učia rozoznávaniu zvukov známych hudobných nástrojov. Osvojujú si a rozoznávajú smutné a veselé melódie pri počúvaní hudby jednotlivých hudobných žánrov. Pri hudobno-pohybových činnostiach využívame hudobno-pohybové hry, ľudové tance, ale i základy tanečných krokov spoločenských tancov tak, aby pohyb prinášal žiakom radosť. Na hodinách hudobnej výchovy využívame prvky muzikoterapie, ktoré nielen aktivizujú žiakov, ale zároveň pôsobia relaxačne. Rytmické cvičenia interpretujeme ako hru na rytmickú ozvenu sprevádzanú možnosťou využitia Orffovho inštrumentária.

2. Ciele:

- Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,
- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách hudobnej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov. Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

4. Obsah vzdelávania:

Piesne na spev:

Prala som ja na potôčku (ľudová), Ja som chlapec vrtký (ľudová), Limbora, limbora (ľudová), Tam okolo Levoči (ľudová), Zaleť sokol, biely vták (ľudová), Javorník, Javorník (ľudová), Z východnej dievčatá (ľudová), Poďme bratia do Betlema (ľudová), Neďaleko mlyna (ľudová), Sobotienka ide (ľudová), Na tej Detve (ľudová), Žalo dievča, žalo trávu (ľudová), Láska, Bože, láska (ľudová), Mám ja kosu, kosičku (ľudová), Neodchádzaj slniečko (A. Čobej), Keby som mal gitaru (A. Čobej), Lúčenie, lúčenie (O. Francisci – B. Wallnerová) a iné.

Piesne a skladby na počúvanie :

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné).

Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné).

Piesne operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné).

Džezové piesne, contry, rock and roll (podľa výberu učiteľa).

Slovenská populárna pieseň.

Hudobno – pohybový prejav :

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby.

Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Piesne na spev	20
Piesne a skladby na počúvanie	10
Hudobno-pohybový prejav	9

Výtvarná výchova pre 9. ročník A variant

1. Charakteristika predmetu výtvarná výchova:

Výtvarná výchova kultivuje estetické cítenie, rozvíja zmyslové vnímanie a rozumové myslenie, formuje morálne vlastnosti žiakov, prispieva k polytechnickému vzdelaniu, poskytuje pre život potrebné pracovné zručnosti a kultúrne návyky. Okrem edukačnej, esteticko-výchovnej funkcie plní aj výchovno-rehabilitačnú a relaxačnú funkciu.

2. Ciele:

- Formovať osobnosť a estetický vzťah žiaka ku skutočnostiam prostredníctvom výtvarných aktivít a výtvarného umenia,
- prehĺbovať získané poznatky a zručnosti v základných výtvarných technikách dopĺňaním zložitejších foriem výtvarného vyjadrovania,
- posilniť výchovno-estetické a arteterapeutické zameranie predmetu,
- rozvíjať predstavivosť, fantáziu, zmysel pre originalitu, pestovať vkus,
- prostredníctvom výtvarného prejavu formovať pozitívny vzťah k prírode, k životnému prostrediu, k zdraviu človeka,
- rozširovať poznanie v oblasti výtvarného umenia.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách výtvarnej výchovy 1 hodinu týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne, 39 týždňov. Vyučovacie hodiny v predmete výtvarná výchova v 9. ročníku majú v prevažnej miere relaxačný charakter. Využívame arteterapeutické cvičenia. Ten istý námet môžu skupiny alebo dvojice žiakov realizovať rozličnými technikami, ktoré si osvojili v predchádzajúcich ročníkoch a rozličným výtvarným materiálom. Pri ich voľbe zohľadňujeme mieru postihnutia každého žiaka. Nevyžadujeme, aby žiaci zvládli všetky zvolené techniky súčasne. Využívame individuálne, párové, skupinové výtvarné techniky, ktoré uvoľňujú stres a uspokojujú potrebu zmysluplnej činnosti.

4. Obsah vzdelávania:

Námety:

Pri výbere námetu využívame témy preberané na iných vyučovacích predmetoch, prípadne využívame prvky projektového vyučovania.

Zapájanie žiakov do výzdoby interiéru a exteriéru školy, triedy, školskej jedálne, do výtvarných súťaží s námetmi podľa tém daných vyhlasovateľom súťaže a pod...

Výtvarné techniky:

Výtvarné techniky relaxačného charakteru zamerané na činnosť, rozvíjanie výtvarných zručností, estetickosť, sebavyjadrovanie, podporovanie spontánnej expresivity, vyjadrenie zážitku.

Plošné, priestorové, figurálne, dekoratívne techniky

Rôzne netradičné formy práce s využitím všetkých arteterapeutických techník

Výtvarný materiál:

Výber materiálu je určený voľbou výtvarnej techniky.

5. Časová dotácia:

Tematický celok	Počet hodín:
Výtvarné osvojovanie skutočnosti	15
Práca s výtvarnými prostriedkami	15
Výtvarné umenie	9

Telesná a športová výchova pre 9. ročník A variant

1.Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova. Žiak získava prostredníctvom telesnej a športovej výchovy základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojí si zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených zručností a návykov. Naučí sa chápať význam pohybovej aktivity v živote človeka.

2.Ciele:

- Umožniť žiakom rozvíjať kondičné a koordinačné schopnosti na primeranej úrovni,
- osvojovať si, zdokonaľovať a upevňovať pohybové návyky a zručnosti,
- zvyšovať svoju pohybovú gramotnosť,
- prostredníctvom vykonávanej pohybovej aktivity pôsobiť a dbať o zdravie,
- vytvárať trvalý vzťah k pohybovej aktivite, telesnej výchove a športu,
- naučiť žiakov uplatňovať svoje práva a súčasne plniť svoje povinnosti,
- niesť zodpovednosť za svoje zdravie, aktívne ho chrániť a upevňovať,
- chrániť životné prostredie - sledovať aktuálne športové udalosti,
- osvojiť si zložitejšie pohybové zručnosti základných športových disciplín telovýchovnej terminológie a poznatkov z telesnej kultúry,
- vedieť súperiť, kooperovať a tolerovať súperov,
- vedieť prijímať a dodržiavať normy a pravidlá kolektívu,
- poznať základné pravidlá vybraných športových hier,
- osvojiť si základné poznatky o poskytovaní pomoci pri cvičeniach,
- poznať významné osobnosti sveta športu,
- zvyšovať všeobecnú pohybovú výkonnosť a zdatnosť s orientáciou na udržanie a zlepšenie zdravia,
- dodržiavať princípy fair-play.

3. Proces vyučovania predmetu Telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách Telesnej a športovej výchovy 3 hodiny týždenne, 117 hodín ročne. Vo výchovnovzdelávacom procese telesná výchova dosahujeme u žiakov optimálny telesný rozvoj, pestujeme hygienické návyky, dobrý vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektujeme ich individuálne osobitosti. Učíme žiakov spoľahlivo rozlišovať obsah základných telovýchovných pojmov a správne na ne reagovať. Počas vyučovacích hodín si žiaci osvojujú základné poznatky o poskytovaní pomoci pri konkrétnych cvičeniach. Učíme žiakov poznávať účinok vykonávaných pohybových činností na svoj organizmus, primerane hodnotiť kvalitu vlastnej realizovanej pohybovej činnosti. Poznatkami z telesnej kultúry pomáhame žiakom pri utváraní vzťahu k správnej životospráve a celoživotnej pohybovej aktivite. Pri relaxačných cvičeniach dbáme na to, aby boli žiaci schopní uvoľňovať svalové skupiny a uvedomovať si ich pri polohách a pri pohybe. Počas presunu žiakov pri cvičeniach v prírode so žiakmi upevňujeme a precvičujeme pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov. Hodiny športových hier rozdelíme na nácvikové, opakovacie a zdokonaľovacie. Snažíme sa zdokonaľovať herné činnosti jednotlivca. Učíme žiakov preukazovať pozitívny vzťah k súperovi, dodržiavať prijaté zásady prijaté v rámci skupiny.

V rámci športových hier si škola môže vybrať aj iné druhy športových hier, napríklad: prehadzovanú, vybíjanú, florbal, stolný tenis, bocca.

4. Obsah vzdelávania :

Poradové cvičenia

- Upevňovanie poznatkov z poradových povelov a povelovej techniky.

Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

Športová gymnastika

Akrobacia

- Kotúľ letmo.
- Stoj na rukách s obmenami.
- Premet bokom.
- Samostatná akrobatická zostava.
- Preskoky (koza, debna, kôň, stôl), skrčka odrazom z mostíka.

Hrazda

- Rúčkovanie.
- Krúženie vo zvisle.
- Zhyby.
- Zhyb zo zvisu stojmo.
- Výmyk odrazom jednonož, prešvih únožmo, záves a vzopretie závesom v podkolení.
- Zoskok zákmihom.

Kladina (alebo lavička)

- Náskoky, obmeny chôdze, prísunná chôdza, obraty, rôzne zmeny polôh tela (dievčatá), váha predkloňmo.

Šplh

- Šplh na tyči bez prírazu (chlapci).

Trampolínka

- Skok prípäťmo.

Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v $\frac{3}{4}$ takte – trojdup.
- Jednoduché varianty tancov disko a country.
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaným pohybovým prejavom.

Atletika

Beh

- Rozložené rovinky.
- Beh na 100 metrov.

- Nízky štart z blokov.
- Vyrvalostný beh na 600 – 1000 metrov.
- Beh v zatáčke.

Skok do diaľky

- Skok do diaľky skrčmo.

Skok do výšky

- Skok technikou obkročmo flop z 3 krokov, zo skráteného rozbehu, z celého rozbehu.

Hod granátom

- Držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu.

Vrh guľou

- Vrh guľou z miesta, z bočného postavenia.

Prekážkový beh cez prírodné prekážky

Štafetový beh

- Nízky štart so štafetovým kolíkom.
- Štafetový beh na 4x60 m, 4x100 m.

Športové hry

Basketbal a hádzaná

- Dvojtakt, strelba po dvojtakte, doskakovanie lopty pod košom (basketbal).
- Obranné činnosti jednotlivca.
- Útočné kombinácie.
- Hra na jeden kôš (na jednu bránku).
- Hra s upravenými pravidlami basketbalu a hádzanej.

Futbal

- Hra s upravenými pravidlami futbalu a sálového futbalu.

Volejbal

- Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami.
- Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

Cvičenie v prírode

- Orientácia v teréne.
- Mierka mapy.
- Kompas, buzola.
- Práca s nožom, sekerkou a pílou.
- Stavba stanu.
- Ochrana prírody.

Pešia turistika

- Chôdza so záťažou.
- Orientačný pretek s úlohami.

Cykloturistika

- Jazda so záťažou.
- Súťaž v slalome, vrchárska a rýchlostná cyklistika.

Odporúčame plávanie, lyžovanie, korčuľovanie a iné pohybové aktivity ako joga, tenis, stolný tenis, bedminton, nohejbal, florbal, jazda na skateboarde, prvky sebaobrany, karate, judo, lezenie na umelej horolezeckej stene (podľa podmienok a možností školy).

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín Chlapci/Dievčatá
Poradové cvičenia	05/05
Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia	12/12
Športová gymnastika	15/20
Rytmická gymnastika a tanec	10/15
Atletika	20/20
Športové hry	25/15
Cvičenie v prírode	20/20
Plávanie	10/10

UČEBNÉ OSNOVY PRE 9. ROČNÍK – VARIANT B

Slovenský jazyk a literatúra pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Slovenský jazyk a literatúra. Učebný predmet **slovenský jazyk a literatúra** ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je zameraný na rozvoj komunikačných schopností žiakov v materinskom jazyku. Dobré zvládnutie jazykového a slohového učiva a najmä komunikatívnych kompetencií vytvára predpoklad na rozvinutie schopnosti úspešne sa uplatniť v ďalšom živote. Vyučovanie literárnej výchovy smeruje k nadobudnutiu vzťahu k slovesným umeleckým dielam, k vlastným čitateľským zážitkom, k rozvíjaniu pozitívneho vzťahu žiakov k literatúre, upevňuje citový vzťah k rodine, k domovu, k rodnému kraju.

2. Cieľ:

- Vedieť využívať získané vedomosti v reálnom živote,
- vedieť opísať a prepísať ľahký text,
- správne písať krátke a dlhé samohlásky v slovách,
- učiť sa písať správne predložky a spojky,
- vedieť o sebe podať základné informácie formuláciou jednoduchej vety,
- naučiť sa čítať ľahké texty s porozumením,
- naučiť sa (s pomocou) reprodukovať dej jednoduchej rozprávky.

3. Proces vyučovania predmetu slovenský jazyk a literatúra sa bude realizovať na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Na hodinách utvrdzujeme správne písanie slov, dbáme na to, aby nevynechávali v slove písmená, neprehadzovali poradie písmen v slove. Často zaraďujeme precvičovanie súvislého jazykového prejavu žiakov. Snažíme sa v rámci mentálnych možností žiakov o rozvoj ich rečovej kultúry. Podľa možností školy zúčastňovať sa so žiakmi divadelného a filmového predstavenia.

4. Obsah vzdelávania :

Čítanie a literárna výchova

- Čítanie tlačeného a písaného textu.
- Čítanie jednoduchých náučných a umeleckých textov s porozumením, orientácia v texte, reprodukovanie jeho obsahu.
- Čítanie detských kníh a časopisov.

Sloh

- Utvrdenie písania vlastného mena, mien rodičov, súrodencov, dátumu narodenia, adresy svojho bydliska; ústne vyjadrenie týchto informácií formuláciou jednoduchej vety.
- Jednoduchá formulácia odpovedí na otázky.
- Ústny a písomný opis jednoduchého predmetu.
- Jednoduchá charakteristika vlastností rozprávkových postáv.
- Ústne a písomné precvičovanie foriem spoločenského styku.
- Rozprávanie podľa pripravenej osnovy, podľa série obrázkov.

Písanie

- Precvičenie a utvrdenie písmen dz, Dz, dž, Dž, G, Ch, L, S, Š, V.
- Precvičenie a utvrdenie písania krátkej a dlhej samohlásky v slovách.
- Písanie predložky a spojky ako samostatného slova.

- Opisovanie a prepisovanie ľahkého textu.
- Písanie jednoduchých viet podľa diktátu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie	17
Čítanie a literárna výchova	41
Sloh	18
Písanie	41

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 9. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištingtívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.
- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferencácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti.
- Rozvíjať čitateľské a písateľské schopnosti.
- V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 2 hodiny týždenne, spolu 78 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapáľková a L.Vencelová, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. El'konina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

4. Obsah vzdelávania

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prebieha celým vyučovacím procesom. Témy preberané v predmete RKS by mali byť v súlade s témami preberanými najmä v predmete Slovenský jazyk a literatúra a Vecné učenie. Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Obsah rozvíjania komunikačnej schopnosti v jednotlivých oblastiach:

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním všetkých činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať („zažiť ich“) a tým si upevňovať slovnú zásobu.

- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.
- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru.
- Výber komunikačných prostriedkov primeraných situácii a komunikačnému partnerovi. Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu s názornými príkladmi a bez nich. (Pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod.)
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Zovšeobecnenie pojmov
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom.
- Maľované čítanie.
- Dopĺňanie a opakovanie viet.
- Odvodzovanie slov.
- Tvorba viet a súvetí.
- Rozvoj porozumenia reči.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.**

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.

- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí.
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť)

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma, rovinná orientácia).
- Serialita (návrik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjať čitateľské a pisateľské schopnosti

- Pre osvojovanie čítania analyticko-syntetickou i globálnou metódou je nevyhnutné dosiahnutie určitej úrovne fonologického uvedomenia. Preto je súčasťou obsahu

predmetu RKS aj:

- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniak a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku; sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.
- Ak individuálne schopnosti žiaka nedovoľujú osvojovanie si všetkých tvarov písmen, odporúča sa čítanie a písanie len veľkých tlačených písmen.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkovi a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovkú; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danko

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Mórica, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhnali diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koža rohatá a jež Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá
Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrošku O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	Domáce zvieratá
Rozprávky:	Zelenina

O repe Komu dáme mliečko?	
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädne kvietky Téma rodina- členovia: Rozprávky: O repe Červená čiapočka	Zima
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke	Remeslá

Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček	Vianoce

Témy z Vecného učiva ŠkVP

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie.

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba

Pojmy zdravie a choroba.

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.

Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice.

Angína, chrípka – prejavy ochorenia.

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín.

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti, bezpečné užívanie liekov.

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia.

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.

Liečenie pacienta v domácnosti.

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby.

Dopravné prostriedky

Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov.

Miesto čakania na dopravný prostriedok – stanica, zastávka.

Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času.

Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch.

Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska.

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukážok, počítanie peňazí.

Požiadanie o pomoc.

Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi.

Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.

Osobný účet, platobná karta, bankomat.

Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť

Štátne symboly, štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.

Prezident Slovenskej republiky.

Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá.

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych.

Najznámejšie rekreačné miesta.

Pohľadnica z dovolenky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	16
Morfologicko-syntaktická rovina	12
Lexikálno-sémantická rovina	10
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	16
Foneticko-fonologická rovina jazyka	12
Rozvíjanie rozprávačských schopností	12

Matematika pre 9.ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Matematika pre 9. ročník špeciálnych základných škôl, pre žiakov so stredným stupňom mentálneho postihnutia s vyučovacím jazykom slovenským. Prostredníctvom vzdelávania v predmete matematika si žiaci osvojujú a rozvíjajú základné vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré dokážu v rámci svojich individuálnych schopností a možností využiť v osobnom živote.

2. Ciele:

- Poznať číselný rad do 100 a orientovať sa v ňom,
- vedieť písomne pričítať a odčítať jednociferné číslo od dvojciferného v obore do 100 s prechodom cez základ 10 alebo pomocou kalkulačky,
- pochopiť pojem párne a nepárne číslo,
- vedieť pomenovať meracie prostriedky.
- vedieť určovať čas.

3. Proces vyučovania predmetu matematika sa bude realizovať na hodinách matematiky, 5 hodín týždenne, spolu 195 hodín aritmetiky a geometrie.

Matematické výpočty a merania majú vychádzať z praktického života žiakov. Snažíme sa, aby žiaci zvládli sami výpočty s jednoduchou kalkulačkou. Pri praktickom meraní sa žiaci učia používať osobnú váhu a kuchynskú váhu, zapísať nameranú hodnotu. Učíme ich poznať svoju hmotnosť a výšku.

4. Obsah vzdelávania:

Opakovanie učiva z 8. ročníka.

Číselný rad do 100, čítanie, písanie čísel, rad čísel .

Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100.

Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu $20 + 40$, $80 - 30$, $75 + 20$, $45 - 30$.

Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo pomocou kalkulačky).

Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny).

Manipulácia s peniazmi – počítanie s bankovkami a mincami.

Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne číslo.

Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$.

Využitie kalkulačky pri praktických úlohách. Rysovanie čiar, meranie dĺžky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Opakovanie	22
Sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla bez prechodu cez základ 10 v obore do 100	28
Sčítanie a odčítanie násobkov čísla 10 v obore do 100. Príklady typu $20 + 40$, $80 - 30$, $35 + 20$, $73 - 30$	30
Písomné sčítanie a odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla s prechodom cez základ 10 v obore do 100 (alebo pomocou kalkulačky)	30
Upevňovanie učiva o určovaní času (celé hodiny a polhodiny)	18
Manipulácia s peniazmi – počítanie s bankovkami a mincami	18
Vysvetlenie pojmov – párne a nepárne číslo	10
Praktické meranie (metre, centimetre, litre) a váženie (kilogramy). Polovica, štvrtina, tretina aj so zápisom $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$	14
Využitie kalkulačky pri praktických úlohách	10
Rysovanie čiar, meranie dĺžky	15

Informatická výchova pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Informatická výchova. Predmet informatická výchova má dôležité postavenie aj vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože podobne ako matematika rozvíja myslenie žiakov. Žiaci si prostredníctvom práce s jednoduchými edukačnými počítačovými programami určenými pre výchovu, vzdelávanie a alternatívnu komunikáciu osvojujú obsluhu počítača na elementárnej užívateľskej úrovni primerane k ich individuálnym schopnostiam. Získané zručnosti im v praktickom živote uľahčia spôsob komunikácie. Tieto zručnosti žiaci upevňujú v medzipredmetových vzťahoch pri práci so špeciálnymi edukačnými programami, ktoré sú ľahko ovládateľné – jednou alebo dvoma klávesmi, môžu ich používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk. Žiaci pracujú samostatne alebo s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Naďalej používame edukačné programy vedené v 7. ročníku.

2. Cieľ:

- Vedieť zmysluplne narábať s IK-technikou a multimediálnou informáciou,
- upevňovanie orientácie vpravo – vľavo,
- poznávanie tlačiarne,
- viesť žiakov k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom,
- vopred pripravený obrázok z geometrických tvarov žiaci vyfarbujú pomocou nástroja výplň a výber farby, neskôr učíme žiakov tvoriť obrázok pomocou geometrických tvarov, zároveň tvary pomenujú, spočítajú.
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s jednoduchým edukačným programom a hrou,
- rozširovať svoje zručnosti v grafickom editore používaním ďalších nástrojov.
- naučiť sa písať v textovom editore svoje meno, priezvisko a adresu samostatne alebo s pomocou.

3. Proces vyučovania predmetu Informatická výchova sa bude realizovať na hodinách predmetu Informatická výchova, 1 hodina týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov).

4. Obsah vzdelávania:

Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie a ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov, obrázkov podľa návodu – používanie nástroja výplň a výber farby, tvary,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora – používanie nástroja otáčanie, zmena veľkosti obrázka.

Práca v textovom editore:

- orientácia na klávesnici v poli písmen a číslíc, poznávanie funkcie klávesov Enter a Backspace

Práca s edukačným programom:

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou, poznávanie tlačiarne a jej funkcie	4
Ovládanie jednoduchej hry	5
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti	10
Práca v textovom editore	8
Práca s edukačným programom	12

Vecné učenie pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie. Predmet vecné učenie rozširuje a upevňuje poznatky, s ktorými sa žiak stretáva v bežnom živote. Prispieva k lepšiemu pochopeniu života okolo nás, rozširuje a skvalitňuje komunikatívne možnosti žiaka. Osvojené vedomosti prispievajú k väčšej samostatnosti žiaka. Na základe bezprostredného poznania miestnej krajiny si žiaci osvojujú základné poznatky o Slovenskej republike.

2. Ciele:

- Poznať rozdiel v spôsobe nakupovania v obchode s predavačkou a v samoobsluže,
- vedieť nakúpiť tovar, zistiť cenu výrobku, požiadať o tovar – s pomocou,
- vedieť opísať ťažkosti pri bežnom ochorení,
- poznať zásady správania sa v dopravnom prostriedku,
- vedieť sa bez/s pomocou orientovať v priestore zdravotného strediska,
- rozvíjať finančnú gramotnosť žiakov,
- vychovávať k ochrane životného prostredia,
- formovať pozitívne medziľudské vzťahy,
- vplývať na zmysluplné využívanie voľného času,
- pomáhať orientovať sa v sociálnych úlohách.

3. Proces vyučovania predmetu vecné učenie sa bude realizovať na hodinách predmetu vecné učenie 3 hodinami týždenne, spolu 117 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Podľa miestnych podmienok sa žiaci oboznamujú s nakupovaním potravín a drogistického tovaru v malom obchode, supermarkete, hypermarkete. Prakticky sa učia orientovať s nákupným vozíkom v regáloch. Oboznamujeme ich s obmedzenou trvanlivosťou potravín, ktorá je vyznačená na obale. Za pomoci učiteľa nakupujú 3 – 5 položiek tovaru, v závislosti od schopností žiakov.

Prostredníctvom didaktickej hry nacvičujeme správanie sa počas čakania na dopravný prostriedok na zastávke, na stanici a pravidiel správania sa v dopravnom prostriedku. Podľa miestnych možností v rámci vychádzok oboznámime žiakov s reálnym prostredím zdravotného strediska, lekárne, pošty, banky, čistiarne, autobusovej alebo železničnej stanice.

4. Obsah vzdelávania:

Nakupovanie

Obchod, obchodný dom, veľké obchodné centrum, špecializované predajne.

Nakupovanie základných potravín

Nakupovanie podľa zoznamu, vyhľadanie ceny, váženie ovocia a zeleniny.

Poznávanie dátumu výroby a dátumu spotreby potravín.

Zisťovanie celkovej ceny za nákup, používanie kalkulačky.

Nakupovanie základných hygienických potrieb

Nakupovanie tovaru súvisiaceho s dennými hygienickými úkonmi.

Nakupovanie odevov a obuvi

Komunikácia s predavačkou: požiadanie o pomoc pri nákupe, požiadanie o druh tovaru, jeho veľkosť, skúšanie tovaru, platenie.

Služby

Čistiareň, práčovňa, oprava obuvi, oprava elektrospotrebičov – výmenný lístok k objednanej službe, platba.

Upratovanie domácnosti, čistenie kobercov, čalúneného nábytku, holičstvo, kaderníctvo.

Zdravie a choroba

Pojmy zdravie a choroba.

Ochrana zdravia, prevencia ochorení otužovaním, vyváženým stravovaním a dodržiavaním pravidiel osobnej hygieny.

Zvýšená hygiena pri kontakte s chorými osobami, po návšteve nemocnice.

Angína, chrípka – prejavy ochorenia.

Liečebný režim – meranie teploty, užívanie liekov, pitie teplých čajov z liečivých bylín.

Druhy liekov – tablety, kvapky, sirupy, masti, bezpečné užívanie liekov.

U lekára

Zdravotné stredisko, nemocnica s poliklinikou, všeobecný lekár, odborný lekár.

Karta poistenca, objednanie termínu vyšetrenia.

Bežné ochorenia a ich príznaky, opis ťažkostí, recept, návšteva lekárne.

Liečenie pacienta v domácnosti.

Privolanie obvodného lekára do bytu, lekárskej služby prvej pomoci, záchrannej služby.

Dopravné prostriedky

Druhy dopravných prostriedkov – utvrdenie poznatkov z nižších ročníkov.

Miesto čakania na dopravný prostriedok – stanica, zastávka.

Kúpa cestovného lístka, cestovný poriadok, určovanie času.

Pravidlá správania sa v dopravných prostriedkoch.

Cestovanie dopravnými prostriedkami v mieste bydliska.

Na pošte

Podávanie pohľadníc, listov, balíkov, peňažných poukázok, počítanie peňazí.

Požiadanie o pomoc.

Oboznámenie sa s prostredím pošty – podľa miestnych možností.

V banke

Rozdelenie finančných prostriedkov na mesiac, rozpočet domácnosti, hospodárenie s peniazmi.

Sporenie, usporená suma, vklad, výber a zostatok peňazí v banke – práca s kalkulačkou.

Osobný účet, platobná karta, bankomat.

Oboznámenie sa s prostredím banky – podľa miestnych možností.

Naša vlasť

Štátne symboly, štátna vlajka, štátny znak, štátna hymna.

Prezident Slovenskej republiky.

Najznámejšie oblasti a mestá Slovenskej republiky.

Návšteva v ZOO

Zvieratá žijúce u nás a cudzokrajné zvieratá.

Využívanie voľného času

Návšteva divadelného a filmového predstavenia, spoločenské a športové hry, turistika.

Prázdniny, dovolenka

Striedanie práce a odpočinku. Aktívny a pasívny oddych.

Najznámejšie rekreačné miesta.

Pohľadnica z dovolenky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Nakupovanie	9
Služby	9
Zdravie a choroba	18
U lekára	9
Dopravné prostriedky	9
Na pošte	9
V banke	9
Naša vlasť	18
Návšteva v ZOO	9
Využívanie voľného času	9
Prázdniny, dovolenka	9

Etická výchova pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova. Etická výchova pomáha vychovávať osobnosť s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, úctu k človeku a k prírode, spoluprácu, prosociálnosť a národné hodnoty. Etická výchova pripravuje mladých ľudí pre život v tom zmysle, aby raz ako dospelí prispeli k vytváraniu harmonických a stabilných vzťahov v rodine, na pracovisku a medzi spoločenskými skupinami. Etická výchova sa v prvom rade zameriava na výchovu k prosociálnosti, ktorá sa odráža v morálnych postojoch a v regulácii správania žiakov. Jej súčasťou je aj rozvoj sociálnych zručností /otvorená komunikácia, empatia, pozitívne hodnotenie iných.../ ako aj podpora mentálnej hygieny, podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Tematické celky prispôbíme rozumovým schopnostiam žiakov.

2. Ciele:

- Rozvíjať povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- prehĺbiť komunikáciu na riešenie problémov a vedenie dialógu v rámci individuálnych schopností,
- oboznámiť sa s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl,
- učiť sa preberať zodpovednosť na ponuku závislostí a nevhodné masmediálne vplyvy,
- chápať význam radosti a pozitívneho myslenia v živote a šíriť ho.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne. Zameriavame sa na utvrdenie niektorých hodnôt, s ktorými sa žiaci stretli v predchádzajúcich ročníkoch. Snažíme sa rozprávať so žiakmi o ich problémoch a zaujať k nim prosociálne postoje. Tematický celok „Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život“ – žiakov upozorňujeme na možné riziko zneužitia ich dôvery zo strany cudzích ľudí. Náročnosť témy „Masmediálne vplyvy“ prispôbíme rozumovým schopnostiam žiakov.

4. Obsah vzdelávania :

I. Dôstojnosť a hodnota ľudskej bytosti

- objavovanie nových darov, ich kultivovanie, rozvoj záujmov,
- dar priateľstva pre vnútorný rozvoj ľudskej osoby,
- ľudské možnosti, túžby a odvážne sny, odvaha konať.

II. Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí

- počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov,
- asertivita, orientovaná na prosociálnosť- požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

III. Zdravý životný štýl

- povedomie vlastnej hodnoty,
- skromnosť, nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, v rečiach,
- dobroprajnosť – dopriať iným materiálne i duchovné dobré, vedieť sa tešiť spolu s nimi,
- cieľavedomosť, pracovitosť, usilovnosť,
- čistota zmýšľania, reči a prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom,

- kultivované vyjadrenie svojich citov, hlavne negatívnych,
- veselosť,
- sebaovládanie,
- ovocie zdravého životného štýlu.

IV. Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život

- Fajčenie, alkohol, omamné látky,
- konzumný a nezodpovedný sex,
- hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie,
- sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

V. Masmediálne vplyvy

- Prosociálne vzory v masmédiách (osobné i kolektívne),
- kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov,
- televízna pseudorealita a jej hodnotenie; výchova kritického diváka,
- možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

VI. Radosť a optimizmus

- Radosť ako dôsledok objavovania hodnôt,
- radosť ako výsledok vynaloženia námahy pri dosahovaní cieľa,
- radosť ako predpoklad i dôsledok socializácie,
- radosť ako dar pre iných (šírenie optimizmu vo svojom okolí),
- pozitívny vzťah k životu a k ľuďom.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Dôstojnosť a hodnota ľudskej bytosti	5
Prehĺbenie komunikačných spôsobilostí	10
Zdravý životný štýl	6
Závislosti, ktoré môžu znehodnotiť a ohrozovať náš život	5
Masmediálne vplyvy	7
Radosť a optimizmus	6
Spolu	39

Náboženská výchova 9. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Ciele:

- Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem.
- Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.
- Na modelovej situácii vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť.
- Vnímať potrebu zodpovednosti vo svojom živote.
- Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.
- Na modelových situáciách vysvetliť potrebu životných vzorov - rozvíjať schopnosť seba porozumenia. Oceniť kresťanskú ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru.
- Formovať postoj sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa.
- Jednoduchým spôsobom vysvetliť dôvody náboženskej viery. Pomocou obrazovej predlohy reprodukovať apoštolské vyznanie viery.
- Prijímať skutočnosť religiozity človeka ako prejavu túžby po presahu samého seba.
- Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu.
- Oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske.
- Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov.
- Na základe posolstva biblického textu vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka.
- Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Oceniť vzájomnú spoluprácu.
- Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi.
- Vnímať prirodzenú potrebu stotožniť sa s určitým vzhlľadom, konaním, názormi alebo životným štýlom.
- Vytvárať priestor pre ponuku životného vzoru – Ježiša Krista - vnímať Boha ako toho, kto ho miluje a prijíma takého, aký je prijímať svoj život ako pozvanie k zodpovednosti.
- Vnímať vieru v Boha ako zodpovednosť voči sebe, voči iným, voči ľuďom celého sveta.

- Uvedomovať, že k naozajstnej láske patrí zodpovednosť a starostlivosť o život a rast toho, koho milujeme.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania:

Zodpovednosť

- Zodpovednosť.
- Život – pozvanie k zodpovednosti (modelová situácia).

Zodpovednosť za seba

- Sebaocenenie a seba prijatie.
- Potreba životných vzorov.
- Konfrontovanie imitácie mediálnych vzorov s reálnymi vzormi.
- Ponuka vzorov: biblické vzory – biblické postavy, kresťanské vzory – vzory svätcov.

Zodpovednosť za svoju vieru

- Prečo veriť? (dôvody viery)
- Vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru.
- Kresťanská zrelosť (sviatostný život).

Zodpovednosť za druhých ľudí.

- Formy lásky (priateľstvo a láska)
- Potreba lásky (láska človeka k človeku a láska človeka k Bohu).

Zodpovednosť človeka za svet.

- Ekológia a zodpovednosť – Gn 1,28-29 (globálne problémy)
- Kresťan v spoločnosti (angažovanosť v meste, farnosti, škole)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zodpovednosť	4
Zodpovednosť za seba	12
Zodpovednosť za svoju vieru	6
Zodpovednosť za druhých ľudí	7
Zodpovednosť človeka za svet	10

Pracovné vyučovanie pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie. Predmet pracovné vyučovanie má vo vzdelávaní žiakov zvyšovať úspešnosť sociálneho začlenenia, podporovať sociálne, pracovné a osobné uplatnenie sa, individuálny rozvoj osobnosti, vytváranie vzťahov k svojmu okoliu. Žiaci sa učia poznávať názvy pracovných nástrojov a poznať ich funkciu. Sú vedení k samostatnosti a zdokonaľovaniu manuálnych zručností. Pracovné vyučovanie upevňuje u žiakov kladný vzťah ku práci, plní základnú prípravu pre potreby praktického života v rodine a spoločnosti. Zameriava sa na získavanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti.

2. Cieľ:

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevniť zručnosti pri prácach v domácnosti,
- upevniť si návyky a zručnosti súvisiace s hygienou tela a úpravou odevu,
- upevniť si manuálne zručnosti pri práci s drevom, poznať názov a funkciu niektorých pracovných nástrojov,
- rešpektovať požiadavky bezpečnosti a hygieny pri každej práci.

3. Proces vyučovania predmetu Pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách predmetu Pracovné vyučovanie 6 hodín týždenne, spolu 234 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov).

Zameriavame sa na získanie praktických zručností, potrebných v každodennom živote, najmä v oblasti sebaobsluhy a prác v domácnosti. Náročnosť prípravy teplých jedál prispôsobujeme schopnostiam jednotlivých žiakov.

Práce v dielni a pestovateľské práce realizujeme podľa podmienok a možností školy a s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov.

Žiaci sa oboznamujú so všetkými činnosťami aspoň orientačne.

4. Obsah vzdelávania:

Sebaobslužné činnosti

- Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s hygienou tela.
- Upevňovanie návykov a zručností súvisiacich s úpravou odevu.

Práce v domácnosti

- Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy, vysávanie, ošetrovanie podlahovín.
- Udržovanie poriadku a hygieny v kúpeľni a na WC.
- Ručné pranie a pranie v automatickej práčke. Sušenie a žehlenie bielizne a odevov.
- Krájanie a natieranie chleba, sendviča, vianočky.
- Čistenie, krájanie a úprava zeleniny na tanieri.
- Príprava obložených chlebičkov, servírovanie.
- Stolovanie, prestieranie.
- Hygiena v kuchyni. Čistenie umývadlového odtoku.
- Umývanie, utieranie a odkladanie riadu.
- Ručné kuchynské strojčeky – ich obsluha a údržba.
- Nákupy, uskladňovanie potravín.

- Varenie: čaj, mlieko, kakao, biela káva. Vajíčko natvrdo a namätko, praženica.
- Polievky z polotovarov, zeleninová polievka.
- Zemiaková kaša, krupicová kaša, pudíng.
- Jednoduché jedlá: cestoviny s tvarohom alebo makom, špagety so syrom a kečupom, palacinky a parené buchty z polotovaru.
- Šitie: zdokonaľovanie sa v prišívaní gombíka, pútko a patentky.
- Stehovanie látky, začisťovací steh. Predný a zadný steh.
- Ručné zošívanie látok, strojové zošívanie podľa individuálnych schopností žiakov.
- Štopkanie a zašívanie dier.
- Našívanie a nažehľovanie záplat a aplikácií.
- Precvičovanie ošetrovania rany, význam lekárničky.

Práce v dielni

Práce s drobným materiálom

- Kombinované práce s použitím rôznych materiálov.
- Náplň práce určí učiteľ podľa individuálnych schopností žiakov tak, aby sa zvyšovala náročnosť úloh v porovnaní s predchádzajúcimi ročníkmi.

Práce s papierom a kartónom

- Rozlišovanie rôznych druhov papiera vizuálne, hmatom, ohýbaním.
- Poučenie o výrobe papiera.
- Zdokonaľovanie osvojených techník, zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.
- Strihanie po rovnej a zaoblenej čiare, vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie.
- Používanie obkresľovacích šablón.
- Skladanie, ohýbanie, zošívanie, lepenie papiera, výroba ozdôb a rôznych predmetov.
- Jednoduchšie kartonážne práce (meranie, strihanie, ohýbanie).
- Balenie predmetov do darčkového papiera. Farebné papierové mozaiky.

Práce s drevom

- Opakovanie učiva z prechádzajúcich ročníkov s dôrazom na presnosť práce.
- Meranie, upínanie, rezanie a orezávanie dreva.
- Vŕtanie pomocou vŕtákov a spájanie dreva klincami, skrutkami, práca so skrutkovačom.
- Povrchová úprava dreva šmirgl'ovým papierom a pilníkom; farbením a lakovaním povrchu.
- Utvrdzovanie pomenovania jednotlivých nástrojov (pilník, vŕták, kladivo, píla, skrutkovač).

Montážne a demontážne práce

- Zostavovanie modelov z konštrukčných (kovových i plastových) stavebníc.
- Montáž a demontáž modelov, ukladanie súčiastok.
- Modely podľa stavebnicových predlôh.
- Zostavovanie priestorových modelov z kartónových vystrihovačiek..

Pestovateľské práce

- Ošetrovanie izbových rastlín, presádzanie rastlín.
- Príprava pôdy na výsev zeleniny, úprava hriadok.
- Siatie/sadenie plodín podľa miestnych podmienok.

- Zavlažovanie, kyprenie pôdy, jednotenie, prihnojovanie.
- Zber plodín a ich uskladnenie. Úprava pôdy po zbere.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti	chlapci aj dievčatá 51 hodín ročne
Práce v domácnosti	chlapci 71 hodín, dievčatá 91 hodín ročne
Práce v dielni	chlapci 91 hodín, dievčatá 71 hodín ročne
Pestovateľské práce	chlapci aj dievčatá 21 hodín ročne

Hudobná výchova pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu hudobná výchova. Predmet hudobná výchova rozvíja hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov. V prehlbovaní všetkých hudobných činností vychádza z individuálnych schopností žiakov. Žiaci sa učia sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Vedeť žiakov k čistote kolektívneho spevu a uplatňovaniu tanečných prvkov pri pohybovom stvárnení hudby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

2. Ciele:

- Utvrdzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- prehlbovať schopnosť sluchom rozlišovať známe hudobné nástroje,
- prehlbovať čistotu kolektívneho spevu,
- uplatňovať tanečné prvky pri pohybovom stvárnení hudby,
- rozvíjať schopnosť sústredene počúvať inštrumentálne a vokálne skladby ,
- viesť žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života,
- obohacovať citový život žiakov, pôsobiť na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť.

3. Proces vyučovania predmetu hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách predmetu Hudobná výchova, 1 hodinu týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Vo všetkých hudobných činnostiach i naďalej vychádzame z individuálnych schopností žiakov. Učíme ich sústredene počúvať krátke inštrumentálne a vokálne skladby a zameriavať pozornosť na niektorý výrazný prvok počúvanej skladby. Využívame možnosti terapeutického pôsobenia predmetu ako prostriedku psychickej a fyzickej relaxácie a aktivizácie.

4. Obsah vzdelávania:

Rytmické cvičenia

- Využitie Orffovho inštrumentária.
- Reprodukovanie dvojdobého a trojdobého taktu spevom, pohybom a nástrojovou hrou.

Detské piesne, ľudové a umelé piesne

- Prešporská kasáreň (ľudová), Keď si chorý, milú synku – D. Kardoš, Tam okolo Levoči (ľudová), To tá Heľpa (ľudová), Snehulíček – M. Novák, Spievanky, spievanky (ľudová), Kázala mi mati (ľudová), Pieseň o jari – J. Matuška, a iné.

Počúvanie skladieb v regionálnej ľudovej tvorbe a v detskej populárnej piesni

- Rozlišovanie melódie a spevu.
- Rozoznávajúce zvukov klavíra, huslí, bubna a trúbky v skladbách na počúvanie.

Hudobno – pohybové hry a ľudové tance

- Poznávajúce valčíka v tanečných skladbách.
- Základy tanečných krokov valčíka.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rytmické cvičenia	10
Detské piesne, ľud. a umelé piesne	15
Počúvanie skladieb v reg. ľud. tvorbe...	10
Hudobno - pohybové hry	4

Výtvarná výchova pre 9. ročník B variant

1. Charakteristika predmetu výtvarná výchova. Predmet výtvarná výchova napomáha prostredníctvom výtvarných aktivít žiakom s mentálnym postihnutím rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Okrem edukačnej, esteticko-výchovnej funkcie plní aj výchovno-rehabilitačnú a relaxačnú funkciu.

2. Ciele:

- Zdokonaľovať už osvojené výtvarné zručnosti žiakov z predchádzajúcich ročníkov,
- vedieť rozlišovať, porovnávať a pomenovať línie, farby, tvary, objekty a uplatniť ich podľa svojich schopností vo svojej plošnej i priestorovej tvorbe,
- zobrazovať tvary úžitkových predmetov,
- rozvíjať a obohacovať získané zručnosti v základných výtvarných technikách,
- vedieť vnímať a hodnotiť vlastnú tvorbu i tvorbu iných,
- vedieť prezentovať výsledky svojej tvorby v triede za pomoci učiteľa,
- pestovať vkus a zmysel pre farebnosť,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- dbať o dodržiavanie základných hygienických požiadaviek,
- formovať pozitívne medziľudské vzťahy a vytvárať tvorivú atmosféru,
- prispievať k celkovej rehabilitácii žiakov.

3. Proces vyučovania predmetu výtvarná výchova sa bude realizovať na hodinách predmetu výtvarná výchova 1 hodinu týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Námety čerpáme napríklad z vecného učiva a slovenského jazyka. Vyberáme námety, v ktorých môžu žiaci vychádzať zo svojich skúseností a predstáv. Na ich vyjadrenie si volia postupy a prostriedky s pomocou učiteľa. Naďalej oboznamujeme žiakov s ukážkami ilustrácií z kníh pre deti. Zameriavame sa na portréty a zachytenie výrazu tváre.

4. Obsah vzdelávania:

Kresba (drevko, perko – tuš, voskový pastel, ceruza, krieda, rudka, suchý pastel, fixka)

- Veci, ktoré slúžia človeku. Pozorovanie a zobrazovanie tvarov úžitkových predmetov, kresba a farebné vyjadrenie predmetov, ich funkčnosť.
- Portrét – zachytenie výrazu tváre, vyjadrenie nálady.

Maľba (akvarelové farby, tempery, štetec drevko, suchý a mastný pastel)

- Správne komponovanie a zobrazovanie priestoru, rozvíjanie citu pre priestor.
- Hry s líniami a farbami.

Plošné a priestorové práce (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Kombinovanie rôznorodých materiálov pri vytváraní kompozičných celkov.
- Zobrazovanie ľudí, zvierat a vecí – koláž, fotokoláž, kombinácia techník.
- Dekoratívne práce zamerané na ľudové umenie v súvislosti s kultúrou bývania a odievania, jednoduchá ornamentálna kresba a výplň plochy podľa šablón.

Modelovanie (hlina, plastelína, modulit, sadra)

- Náhrdelník, náramok rôznych veľkostí a farieb.
- Modelovanie dvoj a trojrozmernej plastiky jednoduchých štylizovaných tvarov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Kresba	10
Maľba	10
Plošné a priestorové práce	9
Modelovanie	10

Telesná a športová výchova pre 9. ročník B variant

1.Charakteristika predmetu Telesná a športová výchova: Žiak získava prostredníctvom telesnej a športovej výchovy optimálny telesný a pohybový rozvoj, pozitívny vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci možností a schopností. Rozvíja sa poznávacia činnosť a psychické funkcie ako vnímanie, pozornosť, pamäť, myslenie, fantázia a reč. Utvárajú sa účelové pohybové zručnosti, kompenzácia motorických nedostatkov, eliminácia nevhodných motorických prejavov a pohybových stereotypíí a rozvíjajú sa komunikačné schopnosti.

2.Ciele:

- Zvyšovať fyzickú zdatnosť, kondíciu žiaka a úroveň základných pohybových schopností,
- zlepšovať senzomotorické schopnosti,
- rozvíjať cielené a koordinované pohyby,
- osvojovať a upevňovať hygienické návyky,
- funkčne využívať komunikačné prostriedky vo vzťahu k telovýchovným aktivitám,
- dodržiavať stanovené pravidlá pri fyzickej aktivite,
- vedieť sa prispôbiť požiadavkám skupiny,
- uvedomovať si jednotlivé časti svojho tela vo vzťahu k riadenému pohybu,
- rozvíjať hrubú aj jemnú motoriku, pohybovú koordináciu, pozornosť,
- dosiahnuť proporcionálny rozvoj pohybových schopností žiakov,
- zdokonaľovať pohybové zručnosti a návyky,
- rozvíjať koordinačné schopnosti v komplexnom pohybovom prejave žiakov,
- pozitívne vnímať športové hry ako významnú súčasť pohybových aktivít človeka,
- vedieť prijímať a dodržiavať pravidlá kolektívu,
- zvládať účasť na hrových aktivitách s výmenou rolí,
- uplatňovať správnu techniku manipulácie s náčiním,
- rozvíjať koordináciu oko – ruka, pozornosť, priestorovú a časovo – sledovú pamäť, kreativitu a improvizáciu.

3. Proces vyučovania predmetu telesná a športová výchova sa bude realizovať na hodinách telesnej a športovej výchovy 3 hodiny týždenne, 117 hodín ročne. V rámci kompenzačných cvičení zaraďujeme relaxačné, naťahovacie a napínacie cvičenia, cielené posilňovacie cvičenia, cvičenia na uvoľnenie kĺbov a vytvárania správnych pohybových stereotypov, dychové cvičenia. Ich výber prispôbujeme individuálnym možnostiam žiakov. V rytmickej gymnastike dbáme na zladenie pohybov, chôdze, behu poskokov s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou.

4. Obsah vzdelávania :

Zdravotné cviky

- Cvičenia zamerané na posilňovanie svalových skupín zabezpečujúcich správne držanie tela.
- Kompenzačné cvičenia k zaťaženiu žiakov na hodinách pracovného vyučovania. Cvičenia na rehabilitačných prístrojoch.

Kondičné a koordinačné cvičenia

- Cvičenia pohybovej koordinácie podľa pohybových osobitostí žiakov.

- Posilňovacie cvičenia paží, nôh, chrbtového svalstva, brušného svalstva.
- Držanie tela v správnom napätí svalov v ľahu, kľakoch, sedoch, podporoch a postojoch bez/s náčiním, náradím.

Základy gymnastických cvičení

- Akrobatické cvičenia na náradí (rebriny, lavičky, hrazda, lano).
- Akrobatické cvičenia s náčiním (švihadlo, tyč, plná lopta, šatka).

Sezónne činnosti

- Realizácia sezónnych pohybových aktivít v rôznom prostredí a v rôznych obmenách podľa podmienok školy.
- Odporúča sa plávanie žiakov – podľa možností školy.

Rytmická gymnastika

- Tanečná a štylizovaná chôdza, beh, poskoky so zameraním sa na správne a estetické držanie tela.
- Pohybová improvizácia na hudobné motívy.
- Tanečná improvizácia na základe naučených tanečných krokov.
- Základy ľudových tancov – karička, mazúrka.

Základy športových hier

- Základy vybíjanej, stolného tenisu, futbalu, hádzanej, prehadzovanej.
- Možnosť zaraďovania netradičných športov: hádzanie lietajúcich tanierov, tenis, bedminton, hod loptičkou s uškom a iné.

Atletika

- Beh na krátke a dlhé trate.
- Skok do diaľky a do výšky.
- Hod kriketovou loptičkou.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zdravotné cviky	15
Kondičné a koordinačné cvičenia	20
Základy gymnastických cvičení	12
Sezónne činnosti + plávanie	20+10
Rytmická gymnastika	11
Základy športových hier	14
Atletika	15

UČEBNÉ OSNOVY PRE 9. ROČNÍK – VARIANT C

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 9. ročník C variant

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie komunikačnej schopnosti pre 9. ročník C variant špeciálnych základných škôl, pre žiakov s ťažkým alebo hlbokým stupňom mentálneho postihnutia, vyučovacím jazykom slovenským.

Prostredníctvom predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa u žiakov rozširuje funkčná komunikácia v kategóriách: žiadanie osobných potrieb, informácií, vyjadrovanie pocitov, komentovanie, reakcie na správanie iných ľudí, vyjadrovanie prosociálnych postojov.

2. Cieľ:

Hlavný cieľ:

Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a funkčného dorozumievania, stimulovať komunikáciu žiaka v sociálnej interakcii.

Všeobecné ciele:

- Zapájať sa do skupinovej činnosti, počúvanie príbehu,
- dokázať počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, príbehy, video,
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých,
- pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo,
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia,
- postupne poznávať okolitý svet, v ktorom sa bude pohybovať, o ktorom bude rozmyšľať a ktorý bude hodnotiť,
- pamäťovo si osvojiť primerané množstvo informácií z najbližšieho okolia,
- samostatne myslieť a rozhodovať sa na základe vlastného poznania a vlastnej skúsenosti – zážitkové učenie,
- rozvíjať sebapoznávanie, sebareflexiu a sebarozvoj na úrovni primeranej jeho veku,
- vedieť prezentovať svoje vedomosti a zručnosti, svoju prácu,
- vzájomne si pomáhať pri riešení konkrétnych situácií – výchova k tolerancii, empatii a budúcej tímovej práci,
- prekonávať prekážky a byť zodpovedný za svoje správanie.
- Rozvíjať praktické používanie jazyka na dorozumievanie, a to s použitím verbálnych aj neverbálnych komunikačných prostriedkov.
- Rozvíjať slovnú zásobu, chápanie pojmov a ich používanie v komunikácii.
- Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá. Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby (podľa individuálnych schopností žiaka).
- Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností žiaka.
- Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť.

- Rozvíjať rozprávačské schopnosti žiakov podľa individuálnych schopností.
- Rozvíjať taktilné a kinestické vnímanie.
- Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).
- Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase.
- Rozvíjať motorické schopnosti. V rámci každej komunikačnej situácie neprestajne vyžadovať používanie očného kontaktu so súčasnou verbalizáciou.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa bude realizovať na hodinách rozvíjania komunikačnej schopnosti, 3 hodiny týždenne, spolu 117 hodín ročne. Súčasťou predmetu RKS je aj Augmentatívna a alternatívna komunikácia. Náhradné a doplnkové komunikačné systémy potom používajú žiaci v bežnej komunikácii a na všetkých vyučovacích predmetoch. Odporúčame využívať systém VOKS /výmenný obrázkový komunikačný systém/ a metodiku od autoriek S. Kapáliková a L.Vencelová, ktorá nadväzuje na čiastočnú slovenskú adaptáciu práce D.B. Elkonina, ktorá sa využíva na rozvíjanie fonematického uvedomovania.

Rozvíjanie komunikácie sa deje u detí neustále, počas celého vyučovania. Realizuje sa na každej vyučovacej hodine, na každom vyučovacom predmete (na rôznej úrovni a v rozličnej miere). Podnecuje rozvoj pamäti, pozornosti, obrazotvornosti. Rytmizovaním básničiek, riekaniek a nácvikom pohybovo-rytmických hier rozvíjame nielen pohybové schopnosti a zručnosti, ktoré spätne vplyvajú na vývin reči.

4. Obsah vzdelávania

Zameranie činností a aktivít na rozvoj a podporu alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácie

Augmentatívna a alternatívna komunikácia (ďalej aj "AAK") je náhradný a podporný spôsob komunikácie pre ľudí, ktorých hovorená reč je natoľko obmedzená, že sa dočasne alebo trvalo stáva nezrozumiteľnou. AAK sa pokúša kompenzovať (dočasne alebo natrvalo) poškodenie osôb s ťažko narušenou komunikačnou schopnosťou, predovšetkým u ľudí s ťažkým telesným, mentálnym, alebo kombinovaným postihnutím. Podporuje existujúce, ale nedostačujúce komunikačné schopnosti, a to v hovorenej a písanej forme, alebo vo forme gest. (Kukumbergová in Štiňová a kol. 2014) Identifikácia vhodnej komunikačnej pomôcky a spôsob označovania nie je ľahká úloha. Vyžaduje si spoluprácu rodiny a všetkých podieľajúcich sa odborníkov. Súčasťou AAK hodnotenia je niekoľko domén: zhodnotenie a výber vhodnej polohy, motorické schopnosti dôležité pre výber znakov, lingvistické a senzorické schopnosti.

Spôsob akým je možné učiť nehovoriace deti/žiakov používať svoj AAK systém vo veľkej miere určuje spôsob akým ho budú neskôr používať na ovplyvňovanie svojho okolia. Nácvik používania by sa mal realizovať v prirodzenom prostredí a v rámci každodenných aktivít. V prostredí, kde deti využijú svoj AAK systém na spoločenskú interakciu s relevantným komunikačným partnerom a natrénujú si komunikačné schopnosti. Takýto prístup eliminuje ťažkosti s neskoršou generalizáciou naučeného do cieľových situácií.

AAK intervencia je celoživotný proces, menia sa pomôcky, aktualizuje sa slovná zásoba. Zapojení by mali byť takmer všetci v okolí užívateľa, rodičia, rodina, priatelia, pedagogickí a odborní zamestnanci školy. Všetci by mali poznať komunikačnú pomôcku a alternatívny spôsob dorozumievania sa užívateľa AAK a využívať ho na komunikáciu s ním.

Za ideálnych podmienok by mali byť všetci zamestnanci školy zaškolení v oblasti AAK, komunikačnej pomôcky, ktorú dieťa/žiak využíva a mali by mať osvojené schopnosti dobrého komunikačného partnera.

Hlavným cieľom rozvíjania komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím je naučiť ich vyjadriť potrebu, žiadosť, požiadavku akéhokoľvek druhu, či pocity.

Čiastkové ciele:

- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
- Identifikovať komunikačné prejavy dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.
- Naučiť dieťa nové mimické prejavy, gestá, vokály, ktorými dieťa vyžaduje svoju potrebu.

Postup práce pri rozvoji komunikačných schopností u žiakov s ťažkým alebo hlbokým mentálnym postihnutím.

1. Diagnostikovanie

- Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v domácom prostredí, jeho najčastejšie potreby a spôsoby, ktorými si ich dieťa pýta / mimika, gestikulácia, zvuky/.
- Identifikovanie komunikačných prejavov dieťaťa v školskom prostredí /napr. mľaskanie odpozorujeme ako potrebu jedla, zdvihnutá ruka – chce hračku/.

2. Naplánovanie cieľov v RKS – maximálne 3 / podľa individuálnych možností dieťaťa/.

3. Rozvíjanie schopnosti vyjadriť požiadavku na nasledovných postupných úrovniach:

- predmetová úroveň,
- obrázková úroveň,
- symbolická úroveň /symboly /,
- grafická úroveň / grafické znaky/.

4. Navodzovanie zámerných modelových situácií, aby dieťa vyjadrilo požiadavku. / Napríklad v čase veľkej prestávky je desiata na vedľajšom stolíku a učíme dieťa si o desiatu aktívne požiadať – nepodávame mu ju automaticky, čakáme na jeho

komunikačný zámer, prejav, ktorý môže mať rôznu podobu – gesto, zvuk, mimický prejav..... Tento postup aplikovať pri rôznych činnostiach v priebehu celého vyučovacieho dňa/.

5. Rozvíjanie echa v nasledovnej postupnosti :

- napodobňovanie zvukov dieťaťa učiteľom,
- napodobňovanie zvuku učiteľa dieťaťom,
- prepojenie zvuku s konkrétnou požiadavkou, ktorá je demonštrovaná konkrétnym predmetom, obrázkom, symbolom /príklad – dieťa pri vydaní istého zvuku si žiada jedlo, učiteľ reaguje podaním jedla - odmeny/.

6. Vokalizovanie – učiť nové zvuky, na základe podmienených reflexov / napr. pre obľúbenú plyšovú hračku bude preferovaná samohláska u dieťaťa – eee/.

7. Naučenie sa vyjadriť požiadavku:

- v spolupráci s učiteľom,
- v spolupráci s asistentom učiteľa,
- s iným pedagogickým zamestnancom školy,
- v rodinnom prostredí.

8. Inštrukčná kontrola – či dieťa rozumie, čo od neho chceme.

9. Tvorba komunikačnej knihy - obsahuje posunky, gestá, predmety, na ktoré dieťa reaguje. Táto kniha sa, dopĺňa, tvorí a využíva počas celej školskej dochádzky dieťaťa.

10. Súčasťou týchto krokov je tvorba písomných záznamov na pravidelnej báze.

Metódy práce s dieťaťom:

- Riadený rozhovor s rodičmi,
- dotazník,
- pozorovanie,
- odmeňovanie za splnené úlohy,
- vytvorenie jednotného postupu s rodičmi, ktorý sa bude realizovať v školskom i domácom prostredí,
- dôsledné zaznamenávanie zistených komunikačných prejavov do komunikačnej knihy,
- využívanie krátkych povelov, najviac dvoj-troj slovných,
- plánovanie malých cieľov, maximálne troch:
- vyjadrenie potreby - jedlo,
- vyjadrenie obľúbenej činnosti – počúvanie hudby, hojkanie,
- vyjadrenie potreby obľúbenej hračky – bublifuk, plyšák,
- opakované vytváranie modelových situácií niekoľkokrát v priebehu vyučovania, aby dieťa bolo motivované vyjadrovať požiadavku.

Naučené komunikačné prejavy by sa mali prelínať celým vyučovacím procesom v rámci medzipredmetových vzťahov.

Obsah predmetu RKS je zameraný na všetky roviny jazyka a všetky formy komunikácie.

Obsah musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek.

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti sa prelína celým vyučovacím procesom.

Na hodine RKS sa učiteľ má so žiakmi zamerať na porozumenie pojmov a súvislostí a precvičovanie ich používania v komunikácii.

Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych možností a schopností žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

Fixovať slovo s obrázkom – je nutné používať knihy, kde je prevaha ilustrácií nad textom.

Doplňať/čítať ilustrácie vlastnými vetami a textom – tvoríme ďalšie vety, popisujeme ilustráciu, učíme žiakov čítať obrázky, tvoriť viac viet na jeden obrázok a všímať si to podstatné.

Čítať najprv leporelá a knihy s tvrdými kartónovými stranami – žiaci sa učia čítať knihu, listovať v nej. Len čo to zvládnu, prejdeme ku knihám s ohybnými stranami.

Pragmatická rovina jazyka:

Porozumenie reči

- Komentovanie „tu a teraz“. Komentovaním činností a pomenovávaním predmetov rozvíjame porozumenie pojmov a ich vzájomných súvislostí. Postupujeme od poznávania skutočných predmetov a javov k obrázkom a porozumeniu pojmov.
- Kategorizovanie pojmov podľa daných kritérií.
- Vykonávanie činností podľa komentovania a porozumenia obsahu prehovoru komunikačného partnera.

Rozvíjanie expresívnej reči

- Námetové hry, pri ktorých žiak môže komentovať svoju činnosť. Vo všetkých hrách kladieme dôraz na hlasné komentovanie činnosti alebo spoločné komentovanie s pomocou učiteľky. Pri hrách sa odporúča používať názorné skutočné predmety, ich miniatúry alebo primerané ilustrácie a obrázky.
- Nehovoriaci žiaci komentujú s pomocou posunkov, grafických znakov alebo iným náhradným komunikačným prostriedkom /reálne predmety, vizualizácia, VOKS, komunikátory/.
- Vytváranie situácií z bežného života tak, aby ich mohli žiaci lepšie pochopiť a komentovať / „zažiť ich“/ a tým si upevňovať slovnú zásobu.
- Jednoduché aktívne pomenovávanie predmetov a dejov v prostredí školy a

rodiny, jednoduché komentovanie vykonávaných alebo prebiehajúcich činností a situácií.

- Tvorenie jednoslovných a dvojslovných viet, slovných pomenovaní.

Rozhovor

- Jednoduchý rozhovor, striedanie role s komunikačným partnerom.
- Začiatok a ukončenie rozhovoru. Výber a udržanie témy rozhovoru. Výber komunikačných prostriedkov primeraný situácií a komunikačnému partnerovi.
- Odpoveď na otázku, kladenie otázok.
- Modelové hry, dramatizácia.
- **Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy**

Lexikálno-sémantická rovina jazyka

- Pomenovanie skutočných predmetov a javov, alebo obrázkov.
- Kategorizovanie pojmov podľa významu, s názornými príkladmi a bez nich / pri pomenovávaní zároveň ukazujeme na predmet alebo zároveň vykonávame pohyb a pod/.
- Rozlišovanie a porovnávanie významovo podobných a protikladných pojmov. (Názorne: reč v spojení so zrakovým alebo taktilným vnemom a pod.)
- Kľúčové slová.
- Upevňovanie významu pojmov a súvislostí zážitkovou formou.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Morfologicko-syntaktická rovina jazyka

- Nácvik ohýbania slov, nácvik predložkových väzieb a analógie primerane schopnostiam žiaka s pomocou, názorným a zážitkovým spôsobom, maľované čítanie, doplňovanie a opakovanie viet, odvodzovanie slov, tvorba viet a súvetí, rozvoj porozumenia reči.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Foneticko-fonologická rovina:

- Rozvíjanie sluchovej diferenciačnej schopnosti.
- Hry s nerečovými zvukmi.
- Rozlišovanie zvukov reči rozlišovanie rôznych druhov zvukov (zvuky zvierat, štrnganie, búchanie, šuchot, zvonček, píšťalka a pod.), rozlišovanie intenzity a smeru prichádzajúcich zvukov.
- Rozlišovanie zvukov reči, rytmizovanie slabík. Hry so zmenami melódie a tempa reči. Rozlišovanie prvej hlásky v slove. Rozlišovanie dĺžky hlások a slabík.
- Cvičenia zamerané na rozvíjanie pohyblivosti hovoridiel, koordináciu pohybov a správnu výslovnosť.

Hovorená reč a náhradné komunikačné systémy.

Rozvíjanie rozprávačských schopností:

- Pozorovanie osôb a udalostí v okolí
- Jednoduché rozprávanie zážitku podľa obrázkov, rozprávanie podľa obrázkov, vnímanie časovej následnosti a súvislostí udalostí.
- Práca s detskými ilustrovanými knihami, leporelami, obrázkami.

Rozvíjanie iných schopností spojených s komunikáciou:

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie

- Poznávanie predmetov a povrchov hmatom, rozvíjanie diferenciačných schopností.
- Rozvíjanie vnímania vlastných pohybov.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciácia, pamäť).

- Poznávanie rôznych zvukov, rozlišovanie ich kvality, intenzity, smeru.
- Poznávanie melódie a rytmu. Cvičenia na zapamätanie melódie a rytmu, riekanky, radu slov, vety a pod.
- Vnímanie a diferencovanie viditeľných znakov predmetov, osôb a udalostí, vnímanie viditeľných zmien.
- Cvičenia na rozvíjanie zrakovej pamäti.
- Cvičenia zrakovej analýzy a syntézy.
- Rozvíjanie poznávacích procesov: zachovanie, priradovanie, zoraďovanie, triedenie – kategorizácia.
- Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Rozvíjať priestorovú orientáciu a orientáciu v čase

- Cvičenia pravoľavej orientácie (telesná schéma).
- Serialita (návik sekvencií, postupnosti).
- Intermodalita (audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti

- Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky.

Rozvíjanie schopností potrebných pre základy čítania:

- Rozvíjanie schopnosti diferencovať zvuky reči (slabiky, hlásky a ich dĺžku) hrovou formou. Diferencovanie obrázkov, symbolov alebo znakov.
- Schematické znázornenie slov.
- Rytmizovanie riekaniek a detských pesničiek.
- Rozvíjanie schopnosti orientácie v priestore a v rovine (chápanie a vyjadrenie polohy predmetu hore, dolu, v prostriedku, sledovanie a ukladanie prvkov v rade zľava doprava).
- Obrázkové (maľované) čítanie.

Základy čítania a písania (podľa individuálnych schopností a možností žiaka):

- Opakovanie a utvrdzovanie čítania a písania hlások, písmen, slabík a slov vyučovaných v predchádzajúcom ročníku.
- Čítanie a písanie hlások a písmen c, y, k.
- Sluchové rozlišovanie v slove, poznávanie písmena a hlásky, použitie v slabikách a slovách.
- Skladanie, čítanie a písanie viet.
- Obrázkové čítanie.

Odporúčané rozprávky a knihy v obsahu:

ROZPRÁVKY

Medovníková/perníková chalúpka; Červená čiapočka; O Budulínkovi; Dlhý, široký a bystrozraký; Kozliatka a vlk; Tri prasiatka; Škaredé káčatko; Koza odratá a jež; Zatúlané húsa; Pampúšik; O psíčkovi a mačičke; Rozprávka o sliepočke a kohútikovi; O rukavičke/Domček, domček kto v tebe býva; O rybárovi a zlatej rybke; Ako išlo vajce na vandrovku; Rozprávka o repe; O Gaštankovi, čo nemal kožúšok; Čin, Čin; Janko Hráško; O dvanástich mesiačikoch; Hrnček var!; Palica, von z vreca!; Macko Uško; Tri medvede...

ROZPRÁVKOVÉ KNIŽKY

Môj macík; Moja prvá čítanka; Čo si hračky rozprávali; Utopený mesiačik; Rozprávky o zvieratkách (V. G. Sutejev)

PRÍBEHY ZO ŽIVOTA DETÍ

Janka a Danko

Autori: M. Ďuríčková, M.R. Martáková, D. Hevier, H. Zelinová, E. Gašparová, N. Tánska, M. Jančová, J. Šrámková, K. Bendová, M. Haštová, J. Pavlovič, R. Mórica, E. Čepčeková

OBRÁZKOVÉ KNIŽKY

Obrázkové čítanie

Autori: V. Machaj, Z. Vlach – M. Novacký, J. Kontár, E. Vančurová, E. Weberová, I. Imro, J. Navrátil, A. Okruhlicová

Náročnosť odporúčaných tém sa bude prispôsobovať danému ročníku a individuálnym schopnostiam žiaka.

RKS – knihy a rozprávky	Téma
Knihy: V lese a na čistinke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Palička pomocníčka, Príbehy Maťa a Klinčeka: Ako vyhнали diviaka Rozprávky: Palička – pomocníčka Jablko Červená čiapočka Koza rohatá a jež Domček , kto v tebe býva Pampúšik Tri medvede	Lesné zvieratá
Knihy: Rozprávky o psíčkovi a mačičke Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kuriatko a káčatko Zabavme sa s Macom Pacom Rozprávky: Rozprávka o sliepočke a kohútikovi Kuriatko a káčatko Ako išlo vajce na vandrovkú O repe Maco Paco pomáha na gazdovstve Mechúrik Koščúrik Kozliatka a vlk Škaredé káčatko	Domáce zvieratá
Rozprávky: O repe Komu dáme mliečko?	Zelenina
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Kto povedal mňau?	Zvuky zvierat
Kniha: Rok Rozprávka: Čačky hračky / Bendová/	Rok
Kniha: Rozprávky o zvieratkách /Sutejev/: Jablko O gaštankovi, čo nemal kožúšok	Jeseň
Rozprávka: O dvanástich mesiačikoch Kniha: Maco Snehuliakom Téma jar: Kniha: Dobrodružstvo s myškami Téma leto: Čačky hračky / Bendová/: Smädne kvietky Téma rodina- členovia:	Zima

Rozprávky: O repe Červená čiapočka	
Rozprávka: O repe Červená čiapočka	Na poli, v lese, v záhrade
Rozprávky: Tri prasiatka O rybárovi a zlatej rybke Dlhý, široký a bystrozraký Janko Hraško	Remeslá
Kniha: Maco Snehuliakom: Nezvyčajný vianočný stromček Rozprávky: Medovníková chalúpka Vianočné dobrodružstvo	Vianoce

Témy čerpané z Vecného učiva ŠkVP

ZÁKLADNÁ ORIENTÁCIA

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia.

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.

Orientácia v čase: skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny.

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestnosti, orientácia podľa pokynov dnu- von, hore- dole.

Utvrdzovanie pravo- ľavej orientácie podľa ruky.

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela.

Rozlišovanie zdrojov zvuku.

Rozlišovanie kontrastných farieb.

POZNÁVANIE PRÍRODY

Rozlišovanie živej a neživej prírody.

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok.

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov).

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

ORIENTÁCIA V BEŽNÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.

Používanie mobilného telefónu.

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158, nácvik privolania lekárskej pomoci

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku, v lekárni, v obchode, na pošte.

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Pragmatická rovina	25
Morfologicko-syntaktická rovina	15
Lexikálno-sémantická rovina	25
Rozvíjanie iných schopností žiakov spojených s komunikáciou	17
Foneticko-fonologická rovina jazyka	15
Rozvíjanie rozprávačských schopností	20

Rozvoj sociálnych zručností pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie sociálnych zručností. Je predovšetkým rozvíjanie sociálnych zručností, nadväzovanie kontaktov, výmena informácií. Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii v spoločnosti a sú zamerané na aktuálne potreby žiakov. Na upevňovanie medziľudských vzťahov sa podieľajú aj iné predmety, ktoré sú súčasťou výchovno-vzdelávacieho procesu.

2. Ciele:

- Rozvíjať schopnosť spolupracovať s blízkymi osobami, vykonávať jednoduché úkony,
- vytvárať pozitívne vzťahy k spolužiakom a kolektívu, viesť žiakov k akceptácii rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov,
- zapájať sa do jednoduchých sociálnych aktivít,
- vedieť sa primerane vysporiadať s odmietnutím,
- vyjadrovať svoj súhlas a nesúhlas prijateľným spôsobom.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie sociálnych zručností sa bude realizovať na vyučovacej hodine rozvíjanie sociálnych zručností, 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne. Uvedené ciele nacvičovať prostredníctvom hier, cvičných a modelových situácií. Snažiť sa vyvolať a udržiavať kladné vzťahy. Používať krátke a pozitívne pokyny. Pomáhať každému žiakovi, hľadať spôsob k spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch. Okrem tohto predmetu sa na upevňovaní a rozvíjaní sociálnych zručností podieľajú i ostatné vyučovacie predmety.

4. Obsah vzdelávania :

Starostlivosť o dobré vzťahy v triede, rešpektovanie podporovanie detí a dospelých. Spoločenská komunikácia: pri odmietaní, ospravedlnení, pri riešení konfliktu, prosbe, vysvetľovaní.

Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov.

Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi.

Vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu.

Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií.

Rozvíjanie individuálnych zručností pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektívu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Starostlivosť o dobré vzťahy	6
Spoločenská komunikácia	6
Akceptácia rôznych názorov a prístupov k riešeniu problémov	6
Udržiavanie priateľského vzťahu s inými žiakmi	6
Vyhýbanie sa agresívnym spôsobom kontaktu	5
Nácvik primeraného riešenia vzniknutých sociálnych situácií	5
Rozvíjanie individuálnych zručností pre spoluprácu a podriadenie sa v kolektíve	5

Rozvíjanie grafomotorických zručností pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností. Vzhľadom na to, že od prevažnej väčšiny žiakov s ťažkým mentálnym postihnutím nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, v lepších prípadoch je vhodné naučiť ich ako formu dorozumievania písmo tlačené. K nácviku písania pristupujeme len u žiakov, ktorí majú na to vhodné dispozície.

2. Cieľ:

- Zlepšovať kvalitu grafických tvarov,
- poznať grafickú podobu písmen,
- vedieť napísať niekoľko písmen,
- fixovať správne sedenie pri grafomotorických činnostiach,
- upevňovať hygienické návyky pri písaní,
- rozvíjať psychomotorické schopnosti a jemnú pohybovú koordináciu rúk.

3. Proces vyučovania predmetu rozvíjanie grafomotorických zručností sa bude realizovať na hodine rozvíjanie grafomotorických zručností, 1 hodina týždenne, 39 hodín ročne. Snažiť sa dosiahnuť, aby žiak vedel napísať aspoň niekoľko písmen, prvé písmeno svojho mena, ukázaného predmetu s využitím cvičení na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekaniak. Podpora rozvoja grafomotorických zručností je realizovaná i na ostatných predmetoch. Podľa individuálnych možností žiakov sa snažíme zlepšovať ich grafomotorický prejav, orientáciu na písacej ploche, písanie so správnym prítlakom. Snažíme sa dosiahnuť, aby vedeli napísať niekoľko tlačených písmen, prvé písmeno svojho mena alebo ukázaného predmetu. Naďalej zaradíme cvičenia na uvoľnenie paže, zápästia a ruky v rytme riekanky.

4. Obsah vzdelávania je rozdelený na tematické okruhy:

- Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín,
- písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami,
- uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín,
- upevnenie písania tvaru písmen **j, n, d** a príslušných slabík,
- nácvik písania písmena **c, y, k**,
- nacvičovanie písania slabík s písmenom **c, y, k**,
- písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Uvoľňovacie a relaxačné cvičenia horných končatín	3
Upevňovanie písania písmen p, t	6
Upevnenie písania tvaru písmen j, n, d a príslušných slabík	
Nácvik písania písmena c, y, k	10
Písanie slabík s písmenom p, t	10
Nacvičovanie písania slabík s písmenom c, y, k	
Písanie slabík s doposiaľ precvičenými písmenami	10

Matematika pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu matematika. Získané vedomosti a zručnosti, ktoré žiak získava individuálnym prístupom majú pomôcť orientovať sa v bežnom živote a riešiť najnutnejšie problémy a úlohy v praktickom živote v závislosti od individuálnych možností. Je prípravou na integráciu žiakov do spoločnosti s ohľadom na ich mentálnu úroveň. Nie je podstatné to, aby si žiak osvojil čo najväčšie množstvo učiva, ale aby osvojené učivo vedel v čo najväčšej miere využívať.

2. Ciele:

- Vedieť vytvoriť skupiny z rozličných predmetov,
- vedieť priradovať predmety k danému číslu a číslo k danej skupine predmetov,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- pochopiť množstvo 9 a oboznámiť sa so základmi numerácie,
- oboznámiť sa s jednoduchou kalkulačkou
- zdokonaľovať sa v zisťovaní podobností a rozdielov
- vedieť sa orientovať v priestore
- vedieť využiť poznatky v praktickom živote.

3. Proces vyučovania predmetu Matematika sa bude realizovať na hodinách predmetu Matematika 2 hodiny týždenne, spolu 78 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). V závislosti od individuálnych schopností učíme žiakov základy numerácie: sčítanie a odčítanie. Žiak musí vidieť zmysel operácie, preto vychádzame z konkrétnej manipulácie s predmetmi. Táto manipulácia je prípravou na pochopenie operácie sčítania a odčítania. Pri manipulácii používame predmety rovnakého druhu.

4. Obsah vzdelávania :

Triedenie predmetov podľa vlastností: množstvo, veľkosť, farba, tvar.

Porovnávanie: viac – menej – rovnako.

Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9.

Priradovanie predmetov k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.

Rozklad čísla z názorom.

Základy numerácie, symboly +, -, =.

Oboznámenie sa s používaním jednoduchkej kalkulačky.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Triedenie predmetov podľa vlastností	10
Porovnávanie viac – menej - rovnako	9
Číslo 9. Počítanie do 9. Čítanie a písanie číslice 9. Číselný rad do 9	20
Priradovanie predmetu k číslu, priradovanie čísla k skupine predmetov.	9
Rozklad čísla s názorom.	10
Základy numerácie, symboly +, -, =.	6
Oboznámenie sa s používaním kalkulačky	8
Opakovanie	6

Informatická výchova pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Informatická výchova. Tento predmet má významné postavenie vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím, pretože rozvíja ich myslenie, hmatové vnímanie, jemnú a hrubú motoriku. Vede ich k pochopeniu základných pojmov, postupov a techník pri práci s počítačom. Žiaci si osvojujú obsluhu počítača na elementárnej úrovni, primerane k ich schopnostiam, pracujú s pomocou učiteľa s ohľadom na ich stupeň postihnutia. Špeciálne edukačné programy môžu používať aj žiaci s narušenou motorikou rúk.

2. Cieľ:

- Rozvoj myslenia,
- rozvoj jemnej a hrubej motoriky,
- rozvoj priestorovej orientácie,
- rozvíjať hmatové vnímanie.
- poznať počítač, monitor, myš, klávesnicu,
- vedieť zapnúť/vypnúť počítač samostatne alebo s pomocou,
- vedieť pracovať s myšou a klávesnicou, tabletom samostatne alebo s pomocou,
- oboznámiť sa s jednoduchým edukačným programom a hrou.

3. Proces vyučovania predmetu Informatická výchova sa bude realizovať na hodinách predmetu Informatická výchova, 0,5 hodina týždenne, spolu 19,5 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov).

4. Obsah vzdelávania:

Oboznámenie sa s počítačom:

- rozlišovanie jednotlivých častí počítačovej zostavy (PC monitor, klávesnica, myš),
- ovládanie klávesnice a myši samostatne alebo s pomocou,
- ovládanie tabletu samostatne alebo s pomocou.

Ovládanie jednoduchej hry:

- pustenie/ukončenie hry samostatne alebo s pomocou.

Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti:

- kreslenie vlastných obrázkov podľa návodu,
- kreslenie voľnou rukou i s použitím nástrojov editora (podľa individuálnych možností žiaka)

Práca s edukačným programom

- na rozvíjanie vnímania, pozornosti, pamäti, myslenia, jemnej motoriky, koordinácie pohybov,
- na rozvoj slovnej zásoby, základov počítania a iné,
- pre alternatívnu a augmentatívnu komunikáciu.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Oboznámenie sa s počítačom	5
Ovládanie jednoduchej hry	5,5
Práca v jednoduchom grafickom editore pre deti	4
Práca s edukačným programom	5

Vecné učenie pre 9.ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Vecné učenie. V predmete sa žiaci oboznamujú a manipulujú s prírodninami, vecami a učia sa chápať vzťahy medzi nimi, vedieť vyjadriť tieto zákonitosti slovom, usporiadaním, kresbou a iným prijateľným spôsobom. Získané vedomosti majú pomôcť orientovať sa žiakom v bežnom živote a získané poznatky v závislosti od individuálnych schopností využiť a aplikovať v praktickom živote. Je prípravou v praktickom živote na vstup do spoločnosti s ohľadom na ich mentálnu úroveň.

2. Ciele:

- Viest' žiakov k pravdivému poznaniu sveta, prírody a spoločnosti, a to na základe vlastného pozorovania zmien v spôsobe života rastlín, zvierat a ľudí,
- poznať svoje osobné údaje a niektoré údaje rodičov,
- samostatne sa orientovať v danom priestore,
- orientovať sa v čase, v častiach dňa podľa činnosti,
- rozoznať reálne a vyobrazené predmety,
- poznať a rozlišovať rôzne zvuky a hlasy zvierat.

3. Proces vyučovania predmetu Vecné učenie sa bude realizovať na hodinách predmetu Vecné učenie, 2 hodiny týždenne, spolu 78 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov). Žiaci poznávajú zmeny, ktoré sa odohrávajú v prírode. Zo spoločenskovednej oblasti poznávajú žiaci domov, školské prostredie s jeho najbližším okolím. Upevňujú si základné návyky nevyhnutné na ochranu zdravia. Žiaci budú v učive postupovať podľa vlastných schopností, na jednotlivého žiaka kladieme primerané a splniteľné požiadavky.

4. Obsah vzdelávania:

ZÁKLADNÁ ORIENTÁCIA

Poznanie základných osobných údajov: meno, priezvisko, vek, adresa bydliska, dátum narodenia.

Poznanie mena, priezviska a zamestnania rodičov.

Orientácia v čase: skladba roka – mesiace, týždne, dni, hodiny.

Samostatná orientácia v danom priestore, samostatnosť vstupovania do miestnosti, orientácia podľa pokynov dnu- von, hore- dole.

Utvrdzovanie pravo- ľavej orientácie podľa ruky.

Poznávanie vlastného tela: vymenovanie a ukázanie na sebe a na spolužiakovi dvanásť častí ľudského tela.

Rozlišovanie zdrojov zvuku.

Rozlišovanie kontrastných farieb.

POZNÁVANIE PRÍRODY

Rozlišovanie živej a neživej prírody.

Rastliny a živočíchy z blízkeho okolia, ich úžitok.

Rozlišovanie zvukov v prírode (hlasy zvierat, spev vtákov).

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

ORIENTÁCIA V BEŽNÝCH ŽIVOTNÝCH SITUÁCIÁCH

Využívanie informačných služieb k vlakom a autobusom.

Používanie mobilného telefónu.

Význam telefónnych čísel tiesňového volania: 150, 155, 158, nácvik privolania lekárskej pomoci

Orientácia v nemocnici, na zdravotnom stredisku, v lekárni, v obchode, na pošte.

Poznávanie blízkeho okolia obce, mesta.

Výber potravín a rozlišovanie podľa vône a zápachu, poznávanie pokazených potravín a nebezpečných látok.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Základná orientácia	26
Poznávanie prírody	22
Orientácia v bežných životných situáciách	30

Etická výchova pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Etická výchova. Učíme žiakov primerane vyjadrovať city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Upevňujeme základy spoločenského správania a dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania. Precvičujeme verbálnu a neverbálnu komunikáciu u jednotlivých žiakov v závislosti od ich individuálnych schopností a miery postihnutia. Vytvárame priestor pre spontánne zapájanie žiakov do hier a činností.

2. Ciele:

- Upevniť si základné komunikačné zručnosti a základy spoločenského správania,
- učiť sa primerane vyjadrovať city,
- učiť sa spoznávať pozitívne vlastnosti svojich najbližších,
- dodržiavať dohodnuté pravidlá správania.

3. Proces vyučovania predmetu etická výchova sa bude realizovať na hodinách etickej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne. Žiakov učíme primerane vyjadrovať svoje city, kultivovane vyjadrovať negatívne city ako hnev, vzdor, smútok. Vedíme ich k tomu, aby akceptovali city iných, spoznávali pozitívne vlastnosti svojich najbližších v rodine i v škole. Dbáme na dodržiavanie dohodnutých pravidiel správania.

4. Obsah vzdelávania :

I. Verbálna a neverbálna komunikácia

Otázka a prosba

Precvičovanie schopností klásť otázky a formulovať prosby vedúce k priateľstvu v hre alebo spoločnej činnosti.

Poďakovanie a ospravedlnenie

Precvičovanie poďakovania za splnenie vyslovenej prosby, za požičanú hračku alebo pomôcku. Uvedomenie si chyby a vyslovenie ospravedlnenia.

Rozhovor

Prejavovanie schopnosti začať, udržiavať a ukončiť rozhovor. Prejavovanie schopnosti ovládať svoju impulzivitu a zlepšovať sebaovládanie v rozhovore.

Počúvanie

Prejavovanie schopnosti trpezlivého počúvania, odpútanie sa od seba a sústredenie na hovoriacu osobu.

Pravda a lož

Rozlišovanie pravdy od lži, uvedomovanie si negatívnych dôsledkov lži.

II. Pozitívne hodnotenie seba a druhých

Pozitívne sebahodnotenie

Utváranie pozitívneho vzťahu k sebe. Uvedomovanie si vlastných pozitívnych stránok. Sebaovládanie. Hry a aktivity podporujúce pozitívne sebahodnotenie.

Pozitívne hodnotenie druhých

Vyjadrenie uznania a sympatie. Konkrétne vyjadrenie vlastností dobrého priateľa. Odpustenie. Uvedomenie si účinnosti pochvaly na sebe a iných. Vyslovovanie a prijímanie pochvaly druhých. Vyjadrovanie a prijímanie kritiky a pochvaly.

III. Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Pozorovanie. Hry a úlohy rozvíjajúce tvorivosť. Tvorivé riešenie každodenných situácií zo života žiakov.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Verbálna a neverbálna komunikácia	19
Pozitívne hodnotenie seba a druhých	10
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch	10

Náboženská výchova 9. ročník A,B,C variant

1. Charakteristika predmetu Náboženská výchova. Vyučovanie náboženstva je priestor, kde sa žiaci učia vytvárať si a upevňovať vzťah s Bohom, učia sa kresťanským postojom a kresťanskému životnému štýlu.

2. Ciele:

- Posúdiť hodnotu zodpovednosti. Uvedomiť si osobnú zodpovednosť za seba, za iných a za svet, v ktorom žijem.
- Formovať návyk kresťanského životného štýlu v rodinnom a spoločenskom živote.
- Na modelovej situácii vysvetliť etymológiu pojmu zodpovednosť.
- Vnímať potrebu zodpovednosti vo svojom živote.
- Formovať postoj zodpovednosti za svoj život.
- Na modelových situáciách vysvetliť potrebu životných vzorov - rozvíjať schopnosť sebakorekcie vychádzajúcej z rovnováhy medzi potrebou originality a potrebou začlenenia sa.
- Jednoduchým spôsobom vysvetliť dôvody náboženskej viery. Pomocou obrazovej predlohy reprodukovať apoštolské vyznanie viery.
- Prijímať skutočnosť religiozity človeka ako prejav túžby po presahu samého seba.
- Objaviť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu. Nájsť rozdiely medzi priateľskou láskou, láskou muža a ženy, láskou rodičovskou a láskou k Bohu.
- Oceniť význam budovania vzťahov ako naplnenia života zmyslom. Uvedomiť si riziká zneužitia túžby človeka po láske.
- Formovať návyk vonkajších prejavov úcty k človeku. Na modelových situáciách si precvičiť riešenia rodinných konfliktov.
- Na základe posolstva biblického textu vyjadriť dôležitosť ekologického myslenia a správania sa človeka.
- Vnímať potrebu ekologického myslenia človeka. Oceniť vzájomnú spoluprácu.
- Praktizovať zručnosti triedenia odpadu v domácnosti a šetrného zaobchádzania s prírodnými zdrojmi.
- Vnímať prirodzenú potrebu stotožniť sa s určitým vzhlľadom, konaním, názormi alebo životným štýlom.
- Vytvárať priestor pre ponuku životného vzoru – Ježiša Krista - vnímať Boha ako toho, kto ho miluje a prijíma takého, aký je prijímať svoj život ako pozvanie k zodpovednosti.
- Vnímať vieru v Boha ako zodpovednosť voči sebe, voči iným, voči ľuďom celého sveta.

- Uvedomovať, že k naozajstnej láske patrí zodpovednosť a starostlivosť o život a rast toho, koho milujeme.

3. Proces vyučovania predmetu náboženská výchova sa bude realizovať na hodinách náboženskej výchovy 1 hodina týždenne, spolu 39 hodín ročne.

4. Obsah vzdelávania:

Zodpovednosť

- Zodpovednosť.
- Život – pozvanie k zodpovednosti (modelová situácia).

Zodpovednosť za seba

- Sebaocenenie a seba prijatie.
- Potreba životných vzorov.
- Konfrontovanie imitácie mediálnych vzorov s reálnymi vzormi.
- Ponuka vzorov: biblické vzory – biblické postavy, kresťanské vzory – vzory svätcov.

Zodpovednosť za svoju vieru

- Prečo veriť? (dôvody viery)
- Vyznanie viery – rozhodnutie pre vieru.
- Kresťanská zrelosť (sviatostný život).

Zodpovednosť za druhých ľudí.

- Formy lásky (priateľstvo a láska)
- Potreba lásky (láska človeka k človeku a láska človeka k Bohu).

Zodpovednosť človeka za svet.

- Ekológia a zodpovednosť – Gn 1,28-29 (globálne problémy)
- Kresťan v spoločnosti (angažovanosť v meste, farnosti, škole)

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Zodpovednosť	4
Zodpovednosť za seba	12
Zodpovednosť za svoju vieru	6
Zodpovednosť za druhých ľudí	7
Zodpovednosť človeka za svet	10

Pracovné vyučovanie pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Pracovné vyučovanie. Pracovné vyučovanie je pre žiakov s mentálnym postihnutím najdôležitejším rehabilitačným predmetom, ktorý vytváraním pracovných zručností systematicky ovplyvňuje rozvoj ich motoriky, sebaobslužných a hygienických návykov. Vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti.

2. Cieľ:

- Vypestovať u žiakov zručnosti vedúce k čo najvyššiemu stupňu samostatnosti,
- upevňovať správne stereotypy hygienických návykov, sebaobslužných činností a stravovacích návykov,
- upevniť si základné pracovné zručnosti pri práci v domácnosti a v dielni,
- rozvíjať aktivitu, sústredenosť a vytrvalosť v práci,
- dbať na správnu a bezpečnú manipuláciu s predmetmi počas pracovného vyučovania,
- upevniť si návyky a zručnosti súvisiace s hygienou tela a úpravou odevu.

3. Proces vyučovania predmetu Pracovné vyučovanie sa bude realizovať na hodinách predmetu Pracovné vyučovanie 4 hodiny týždenne, spolu 156 vyučovacích hodín ročne (39 týždňov).

Rozvíjame pracovné schopnosti žiakov vzhľadom k ich možnostiam a potrebám. Dbáme na správne a bezpečné prenášanie predmetov a manipuláciu s nimi počas pracovného vyučovania. Pracovnými činnosťami sa snažíme zlepšovať telesnú a manuálnu obratnosť žiakov.

4. Obsah vzdelávania:

Sebaobslužné činnosti

- Upevňovanie sebaobslužných stereotypov pri obliekaní, obúvaní a osobnej hygiene, čistenie obuvi.
- Upevňovanie správnych stereotypov pri stolovaní s čo najvyššou mierou samostatnosti.

Práce v domácnosti

- Udržovanie poriadku v hračkách, školských pomôckach, osobných veciach.
- Udržovanie poriadku v okolí utieraním, zametaním, vysávaním.
- Hygiena kúpeľne.
- Práce v kuchyni súvisiace so stolovaním a konzumáciou pokrmov.
- Príprava jednoduchých jedál, manipulácia s mikrovlnnou rúrou.
- Pranie osobnej bielizne.
- Žehlenie bez/s pomocou.

Práce v dielni

Strihanie papiera, nalepovanie, zlepovanie, koláž.

Strihanie textilu podľa predlohy, lepenie textilu, koláž, šitie.

Rozoznávajúce materiálov: papier, textil, drevo, kov.

Rozoznávajúce a pomenovanie náradia: kladivo, pilník, práca s náradím.

Montážne a demontážne práce s jednoduchými stavebnicami a skladačkami.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Sebaobslužné činnosti	52
Práce v domácnosti	52
Práce v dielni	52

Hudobná výchova pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Hudobná výchova. Hudobná výchova je súčasťou estetickú výchovy a ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na základe hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu a radosť z nej. Realizuje sa pomocou muzikoterapie, t.j. pozitívneho účinku melódie, rytmu, harmónie a vyvolávanie príjemných zážitkov a predstáv. Rytmická výchova je veľmi dôležitá, pomáha uvoľniť sa, saturovať emocionálne potreby, nájsť cestu k iným cez spoločné zážitky. Ponúka nové možnosti komunikácie cez zvuky, tóny a rytmus a otvára tak možnosť na sebaujadravanie.

2. Ciele:

- Utvrzovať základné hudobné vedomosti a návyky z predchádzajúcich ročníkov,
- osvojovať si hudobné zručnosti, viesť žiakov k vyjadrovaniu vlastných pocitov,
- utvárať pozitívny vzťah k spevu a hudbe prostredníctvom citového zážitku,
- rozvíjať zrakové a sluchové vnímanie, sluchovú pamäť a sluchovú diferenciáciu,
- rozvíjať senzomotorické schopnosti,
- udržiavať dané tempo piesne, nespomaľovať, nezrýchľovať,
- rozlišovať niektoré hudobné nástroje,
- osvojiť si jednoduché hudobné piesne a hudobno-pohybové hry,
- tvorivo vyjadrovať pocity, zážitky a nálady hrou na detských rytmičných a melodických nástrojoch,
- nadväzovať sociálne interakcie prostredníctvom hudby,
- selektovať medzi ľudskou rečou a inými zvukmi.

3. Proces vyučovania predmetu Hudobná výchova sa bude realizovať na hodinách predmetu Hudobná výchova 1 hodina týždenne, spolu 39 vyučovacích hodín ročne. Prostredníctvom hudobných hádaniek učíme žiakov poznávať, vybaviť si a uhádnuť známu pieseň podľa predhranej melódie, alebo zaspievaného prejavu s hudbou. Vede ich k zosúladovaniu celkového pohybového prejavu s hudbou. Prostredníctvom inštrumentálnej hry čo najpresnejšie vyjadriť pravidelnú pulzáciu.

4. Obsah vzdelávania:

Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby.

Rytmizácia jednoduchých detských piesní tieskaním, vyťukávaním, hrou na telo.

Rytmičné cvičenia s využitím Orffovho inštrumentária (ozvučené drevka, bubon, triangel, činely).

Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov: bubon, klavír, trúbka, husle, gitara.

Počúvanie jednoduchých detských piesní a hudobných skladieb rôzneho žánru.

Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní.

Uplatňovanie ďalších tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Rozlišovanie tempa, rytmu piesne alebo inštrumentálnej skladby	7
Rytmizácia jednoduchých detských piesní	8
Rytmické cvičenia z využitím Orffovho inštrumentária	7
Rozlišovanie tónov hudobných nástrojov	4
Počúvanie jednoduchých detských piesní	7
Osvojovanie si ďalších jednoduchých piesní	3
Uplatňovanie tanečných prvkov v hudobno-pohybových hrách	3

Výtvarná výchova pre 9. ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Výtvarná výchova. Výtvarné aktivity napomáhajú žiakom s ťažkým a hlbokým stupňom mentálneho postihnutia rozvíjať grafomotorické zručnosti, hrubú a jemnú motoriku. Na základe rozvoja jemnej motoriky sa rozvíjajú komunikačné schopnosti, expresívna a receptívna zložka reči, a aj nonverbálna forma komunikácie.

Výtvarná výchova obohacuje citový život dieťaťa s mentálnym postihnutím a prispieva k všestrannému rozvoju osobnosti. Má široký záber medzipredmetových vzťahov, v rozvoji citovej výchovy a veľkou mierou prispieva k celkovej rehabilitácii žiakov.

2. Cieľ:

- Vedieť skoordinať činnosť očí a rúk,
- vedieť skoordinať pohyby rúk,
- vedieť využiť priestorovú pamäť,
- vedieť sa orientovať v priestore,
- rozvíjať senzomotorickú koordináciu,
- rozvíjať lateralitu,
- rozvíjať vnímanie,
- rozvíjať jemnú a hrubú motoriku,
- vedieť vzájomne spolupracovať, spoločné výtvarné aktivity,
- rozvíjať a dopĺňať získané poznatky a výtvarné zručnosti,
- prebúdzat' a formovať estetický vzťah ku skutočnosti prostredníctvom výtvarných
- aktivít a umenia,
- rozvíjať schopnosť vyjadriť vlastné vnemy, predstavy a pocity,
- rozvíjať predstavivosť a fantáziu,
- zvládnuť základné zručnosti pre vlastné výtvarné vyjadrenie,
- vedieť primerane zaobchádzať s farbou, štetcom, hustou farbou vyplňať plochu
- medzi líniami maľby,
- učiť sa znázorniť postavu, vedieť doplniť časti tváre,
- kresliť podľa predlohy,
- dotvárať pozadie v maľbe,
- vhodne využiť terapeutické pôsobenia predmetu s použitím relaxačnej činnosti
- späté s emocionálnym prežívaním.

3. Proces vyučovania predmetu Výtvarná výchova sa bude realizovať na hodine Výtvarnej výchovy 1 hodinu týždenne, 39 hodín ročne.

V procese vyučovania je neustále potrebné brať do úvahy výtvarnú typológiu detí a hlavne druh a stupeň postihnutia s prihliadnutím na individuálne možnosti každého dieťaťa. Vyberáme témy vyvolané citovými zážitkami. Vedeíme žiakov k uplatňovaniu spontánneho prejavu. Ten istý námiet môžeme realizovať rozmanitými technikami. Využívame aj techniky, ktoré si žiaci osvojili v nižších ročníkoch, ale aj nové netradičné. Pri kresbe kontrolujeme správne držanie grafického materiálu a v správnom sklone. Zaraďujeme rytmické riekanky a piesne na uvoľnenie paže a zápästia. Na základe motivácie a vlastného úsilia dieťaťa postupne zdokonaľovať grafický typ ľudskej postavy, ľudskej tváre. Vedeíme žiakov k pokusom vymodelovať zvieraciú figúru, pričom prihliadame na individuálne schopnosti žiakov. Pri modelovaní

sa snažíme rozvíjať priestorovú predstavivosť a hmatový zmysel jednotlivých žiakov, vedieme ich k vystihnútiu trojrozmernosti. Učíme ich pracovať s prírodnými materiálmi. Prihliadame na ich individuálne schopnosti. Realizujeme relaxačné výtvarné techniky s využitím prvkov arteterapie a muzikoterapie /čmáraniny rôznym materiálom, práce zo škvŕn, fŕkanie farby, fúkanie farby, koláže zo starých časopisov, hry s farbami, maľba s hubkou, prstami, dlaňami, odtlačanie rúk, nôh..../. Zaradovanie týchto arterapeutických cvičení priaznivo pôsobí na emocionálne prežívanie počas vlastného procesu tvorenia.

4. Obsah vzdelávania:

Kresba (ceruza, rudka, fixka, suchý pastel, voskový pastel)

- Rozvíjanie výtvarno-grafickej predstavy na základe zmyslového vnímania:
- dokresľovanie koláže, dokresľovanie vystrihnutých častí obrázkov a pod.
- Vyjadrenie kontrastu figúry a pozadia.
- Kresba ľudskej a zvieracej postavy.
- Vyfarbovanie predkreslených tvarov.
- Kreslenie predmetov a javov charakteristických farieb.

Maľba (tampón, drevko, akvarelové farby, tempery,)

- Maľbou znázorňovanie prostredia, v ktorom sa odohráva dej.
- Rozvíjanie deja po celej ploche, uplatňovanie svojho vzťahu k farbe.
- Farebné vymaľovávanie pozadia.
- Rozvíjanie zmyslu pre tvarový a farebný rytmus.
- Tvorenie nových farieb a odtieňov .
- Dotváranie prírodných materiálov otláčaním, vtláčaním a prenášaním do plochy.

Modelovanie (hlina, cesto, plastelína, modurit a iné modelovacie materiály)

- Modelovanie jednoduchých tvarov technikou konštruovania, zlepovanie
- jednotlivých častí a spevňovanie navlhčenými prstami.
- Vytváranie reliéfu odtláčaním predmetov rôzneho profilu na hlinený plát.
- Modelovanie základných tvarov.
- Modelovanie zvieracej figúry.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Kresba	15
Maľba	15
Modelovanie	9

Zdravotná telesná výchova, 9.ročník C variant

1. Charakteristika predmetu Zdravotná telesná výchova. Žiak získava prostredníctvom pohybových cvičení individuálne optimálny pohybový rozvoj a telesnú zdatnosť. Pestuje si hygienické návyky, kladný vzťah k pohybu, cvičeniu a športu v rámci svojich možností.

2. Ciele:

- Rozvíjať aktívnu hybnosť,
- zvyšovať samostatnosť pri vykonávaní pohybových aktivít,
- využívať pohybové schopnosti a zručnosti,
- posilňovať samostatnosť a rozhodnosť,
- odstraňovať mimovoľné pohyby,
- utvárať schopnosť chápať a rešpektovať pravidlá hry,
- osvojiť si základné pohybové činnosti a priestorovú orientáciu podľa individuálnych predpokladov.

3. Proces vyučovania predmetu zdravotná telesná výchova sa bude realizovať na hodinách Zdravotnej telesnej výchovy, 3 hodiny týždenne, spolu 117 vyučovacích hodín ročne. Prostredníctvom pohybových aktivít sa snažíme zmierňovať dôsledky zdravotného postihnutia, uvoľniť napätie, prekonávať únavu a rozvíjať hybnosť žiakov. Snažíme sa žiakov viesť k vnímaniu pocitov pri cvičení. Pomocou motivácie, stimulácie a radosti z hry sa snažíme zvyšovať aktivitu žiakov. Zaraďujeme pohybové činnosti v rytme hudby. Všetky pohybové aktivity vykonávame so zreteľom na individuálne možnosti žiakov.

4. Obsah vzdelávania :

Základné zdravotné cviky

- Cvičenia na upevňovanie návykov správneho držania tela, posilňovacie cvičenia na zvýšenie svalového tonusu a sily, na spevnenie kĺbového spojenia, na zväčšenie objemu svalov.
- Cvičenia s využitím tradičného a netradičného náčinia.

Chôdza

- Chôdza po schodoch.
- chôdza po naklonenej rovine, zostupovanie z nízkych prekážok bez držania,
- upevňovanie správneho držania tela pri chôdzi,
- chôdza po čiare,
- nácvik rytmickej chôdze, prekračovanie prekážok.

Lezenie

- Lezenie a plazenie medzi prekážkami.

Beh

- Beh so zmenami smeru, na krátke vzdialenosti.
- Využívanie behu pri naháňkách s jednoduchými pravidlami.

Skoky

- Skoky znožmo, preskoky.
- Skoky do diaľky: preskok medzery medzi dvoma žinenkami bez rozbehu, s krátkym rozbehom.

Hádzanie a chytanie

- Hod lopty do diaľky a na cieľ.
- Prihrávky vo dvojiciach.
- Kop do lopty, nácvik prihrávky.
- Kolektívne hry s využitím lopty.

Sezónne činnosti

- V zimnom období hry na snehu, chôdza po klzkej ploche, kĺzanie na snehu, na ľade, šmýkanie, sánkovanie, bobovanie z mierneho svahu.
- Turistika v jarnom a letnom období.
- Jazda na bicykli a kolobežke podľa individuálnych možností.
- Odporúča sa plávanie žiakov, cvičenie v suchom bazéne s guľôčkami.

5. Časová dotácia

Tematický celok	Počet hodín
Základné zdravotné cviky	18
Chôdza	21
Lezenie	12
Beh	21
Skoky	15
Hádzanie a chytanie	15
Sezónne činnosti	15